Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 248 (13.510).
29 ОКТЯБРЬ 1966 йил
ШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

ХУШХАБАРЛАР ОҚИМИ

ҚАРВОНЛАР КЕТИ УЗИЛМАЙДИ

Қорақалпоғистон Автоном Республикаси пахтакорлари бир неча кундан буён мажбурият ҳисобига, «оқ олтин» топширишяпти. Пахта карвонлари тайёрлов пунктларига бетиним қатнаб турибди. Ўтган куни Беруний райони азаматлари ҳам планни ошириб бажардилар. Мамлакат пахта хазинаси тағин 31,1 минг тонна «оқ олтин» билан бойиди. Шунча ҳосилнинг 90 проценти биринчи сортларга қабул қилинди.

Район пахтакорлари давлатга яна 7700 тонна пахта сотадилар. Бу билан ҳосилдорлик 30 центнерга етказилади.

ҒАЛЛА МАЙСАЛАРИ

Ғаллаорол райони меҳнаткашлари пахта тайёрлаш давлат планини анча ошириб бажаришга эришдилар. Шу кеча-кундузда социалистик мажбурият ҳисобига пахта топшираётган ғаллаороллиқлар дон сотиш йиллик планини ҳам 190 процент адо этдилар. Ҳозиргача 80 минг гектар ер кузги дон экиш учун ҳайдаб қўйилди. Шундан 62 минг гектарига дон сепилди. Барвақт экилган дон униб чиқди, далаларни ғалла майсалари қоплаб қолди.

Ғаллаоролликлар давлатга жун етказиб бериш планини 114 процент, қоракўл тери тайёрлаш топширигини 102 процент, узум тайёрлаш планини 158 процентга етказдилар.

ИККИ РАПОРТ

Бухоро областидан яна иккита рапорт келди. Уларда кўрсатилишича, Ғиждувондаги «Коммунизм» ҳамда Қоракўлдаги «Шарқ юлдузи» колхозлари ҳам пахта тайёрлаш йиллик планларини ошириб бажарганлар.

Ҳар иккала хўжалик ўз устига янги мажбурият олиб, терим суръатини янада кучайтириб юборди. Пахтакорлар мажбуриятларини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллик байрами кунигача бажаришга бел боғлаганлар.

ҚИРҒИЗИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА
ҚИРҒИЗИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИГА
ҚИРҒИЗИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИГА

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети республиканинг ишчилари, колхозчилари, интеллигенциясини, барча меҳнаткашларини шонли сана—Қирғизистон Совет Социалистик Республикаси ва Қирғизистон Коммунистик партияси ташкил топган куннинг 40 йиллиги билан самимий табриклайдилар. Мамлакатимизнинг барча қардош халқлари бу байрамни қирғиз халқи билан биргаликда нишонламоқдалар.

Қирғизистон Республикасининг 40 йиллиги КПСС XXIII съездининг қарорлари туфайли совет халқининг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати ғоят ўсган бир вазиятда ўтмоқда. Улуғ Ватанимизнинг меҳнаткашлари съезднинг беш йиллик план ҳақидаги Директиваларини муддатидан илгари бажариш учун интилмоқдалар ва саноат ҳамда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштиришни ва моддий рағбатлантиришни яхшилашга қаратилган иқтисодий ислоҳотни изчиллик билан амалга оширмоқдалар. Шонли йиллик бутун жаҳон тарихидаги икки улуғ сана—Совет давлатининг ярим асрлик юбилейи ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги арафасида нишонланмоқда.

Қирғизистон меҳнаткашлари Совет ҳокимияти йилларида Коммунистик партия раҳбарлигида, рус халқининг ва Совет Иттифоқидаги бошқа халқларнинг қардошларча ёрдами туфайли кураш ва меҳнатнинг ажойиб йўлини босиб ўтдилар.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси помешчик ва капиталистларнинг, бой ва манапларнинг ҳокимиятини тор-мор келтириб, қирғиз халқини миллий ва социал зулмдан абадий қутқазди. Қирғиз халқи социализм йўлига ўтиб олиб, иқтисодий ва маданий жиҳатдан ғоят юксалди, ҳуқуқий тенглик ва бахт-саодатга эришди, ўзининг миллий социалистик давлатига эга бўлди. Ленин «қолоқ мамлакатлар илғор мамлакатларнинг пролетариати ёрдами билан капиталистик тараққиёт [illegible]

[illegible]

лар, металл қирқувчи станоклар ва қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқарилаётган йирик республикаларнинг бири бўлиб қолди.

Республиканинг қишлоқ хўжалигида жуда катта ўзгаришлар рўй берди. Кўчманчи чорвачилик ва примитив деҳқончилик ўрнига йирик социалистик хўжаликлар—колхоз ва совхозлар вужудга келтирилди. Колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини амалга ошира бориб, гўшт, сут, жун, пахта, тамаки, қанд лавлаги ва дон экинлари етиштиришни кўпайтиришда анча катта муваффақиятларга эришдилар, мамлакат халқ хўжалигини юксалтириш ишига муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Республикада капитал қурилиш ғоят жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Ўтган етти йиллик мобайнидагина бинокорларнинг зўр ғайрати билан 200 га яқин саноат корхонаси, цех ва энергетика иншоотлари қурилди ва ишга туширилди. Меҳнаткашлар кўп миқдорда уй-жой, маданий, медицина муассасалари ва маиший хизмат муассасаларига эга бўлдилар.

Социализм Қирғизистон меҳнаткашларининг турмуши ва маънавий дунёсини тубдан ўзгартириб юборди, аҳолининг турмуш даражасини юксалтиришни, шаклан миллий ва мазмунан социалистик маданиятни равнақ топтиришни таъминлади. Қашшоқлик ва саводсизлик абадий тугатилди. Ҳозирги вақтда республикадаги 44 олий ва ўрта ўқув юртларида 60 мингдан ортиқ студент ўқимоқда. Ўтмишда мазлум бўлган қирғиз хотин-қизлари жамиятнинг тенг ҳуқуқли ва актив аъзолари бўлиб қолдилар.

Қирғизистон халқининг жуда катта муваффақиятлари партия ленинча миллий сиёсатнинг тантана қилганлигини, кўп миллатли мамлакатимиз халқлари дўстлигининг улуғ кучини, совет давлат ва ижтимоий тузумининг ҳаётийлигини исбот қилади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комители, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Қирғизистоннинг [illegible]

Яшасин КПССнинг жанговар отряди — Қирғизистон Коммунистик партияси!

Яшасин ва яшнайверсин СССР халқларининг бузилмас бирлиги ва қардошларча дўстлиги!

Коммунистик партия раҳбарлигида коммунизм ғалабаси сари, олға!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ | **СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** | **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

Қорақалпоғистон АССР. Суратда: Сиз кўриб турган (чапдан) Р. Тойиров, СССР Олий Советининг Депутати А. Нурулаев, Г. Давлетов, Р. Иброҳимов, Ш. Хўжаметов ва Р. Жуманиёзов ўртоқлар Беруний районидаги Навоий номли колхознинг энг илғор механик-ҳайдовчиларидир. Бу азаматларнинг ҳар бири ўз агрегатлари билан 100 тоннадан ошириб «оқ олтин» тердилар.

В. Лейзерович фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Давлатга пахта сотиш йиллик [illegible] бажарганликлари учун республика Ҳурмат тахтасига ёзиладилар.

Жарқўрғон райони (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Ч. Алматов,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Ч. Боймуродов,** район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **А. Қурбонов,** район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Ю. Норқулов,** «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **И. Григорьев).**

Задарё райони (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Ф. Жўраев,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Х. Йўлдошев,** район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Х. Жўраев,** район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **К. Иномиддинов** «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **И. Ли).**

Сариосиё райони (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Н. Эшмаматов,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **К. Қўзимуродов,** район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **А. Номозов,** район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Э. Рамазонов,** «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **М. Курняев).**

Бурчимиз

[illegible]

Бу билан шуни айтмоқчиманки, колхозчилар терим машинасига ишонди, меҳр қўйди, оғир меҳнатни ўз гарданига олган дўстини ким севмайди? Машина — пахтакорнинг ана шундай дўсти, мададкори.

Мен оддий механизаторман. Бу мавсумда ҳозирча машинада 130 тоннага яқин пахта тердим. Бир [illegible] теримчининг мавсум нормасини бир кунда бажарган вақтларим бўлди

Республикада хизмат кўрсатган механизатор Ҳалима Ҳошимова — бизнинг устозимиз. Колхозимизда 30 қиз унга эргашиб, механизатор касбини эгаллади. Зулфия Султонова, Салима Иброҳимова, Гулсора Полвонова каби дугоналарим [illegible] 100-120 тоннадан «оқ олтин» [illegible] «Коммуна» кема» капитанларининг катта ҳиссаси бор.

Ёшлар ташаббуси билан колхозимиз комплекс механизациялаш йўлига ўтмоқда. Биз техникани эгаллашни қишлоқдаги барча ёшлар учун шарт қилиб қўйдик. Деҳқончиликнинг истиқболи механизацияга боғлиқ эканлигини турмуш кўрсатиб турибди.

Мамлакат ЛАТИПОВА,
Ҳазорасп районидаги «Коммуна» колхозининг механик-ҳайдовчиси.

БУНКЕРГА БАРАКА

Пахтадан мўл ва арзон ҳосил етиштириш эндиликда техникага ва уни бошқараётган одамларга боғлиқ бўлиб қолди. Буни айниқса шу йилги шароитда очиқ ҳис этиш мумкин. Республикамизда, бизнинг область ва районда, колхозимизда ҳеч қачон бу йилгидек суръатга эришилгани йўқ. Бунга даставвал машиналар туфайли эришмоқдамиз.

Мен бир неча йилдан буён механизаторлик қиламан. Илгари баъзи бировлар терим агрегатларини унча ёқтиришмас эди. Эндиликда эса ҳамма машинага ихлос қўйди, унинг девкор кучига таяниб иш кўришга одатланиб қолди. Колхозимизда техника энг забардаст куч ҳисобланмоқда.

Бундан бир неча йил илгари колхоз бўйича 150-200 тонна пахта машиналарда териб олинар эди. Ҳозир эса етиштирилган ҳосилнинг қарийб тенг ярми бункерлардан бўшатиляпти. Мен бу йилги мавсумда 200 тонна пахта теришга аҳд қилган эдим. Шу кунга қадар терган пахтам 180 тоннадан ошиб кетди. Бу менинг областимиз пахта планига қўшган кичик бир ҳиссам бўлса ҳам, у билан фахрлансам арзийди. Чунки, областимизнинг улкан хирмони бункерлардан тўкилган тонна-тонна пахталардан қад кўтарган.

Ҳа, бу йил машиналарга катта йўл очиб берилди, бункерларга барака энди.

Н. БЕКНАЗАРОВ,
Нарпай районидаги «Иттифоқ» колхозининг механик-ҳайдовчиси.

КУЗГИ ДОН ЭКИШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Калинин райони ғаллакорлари кузги дон экишни барвақт бошлаб юборган эдилар. Сифатли ҳайдалган ерларга уруғ сепиш кун сайин қизитилди. Натижада дон экиш плани муддатидан илгари ошириб бажарилди.

«Тошкент» совхози дон экишда пешқадамлик қилди. Бу хўжалик 1.100 гектар майдонга арпа-буғдой экиш планини 13 иш кунида адо этди.

Район хўжаликларида пландан ташқари дон экиш давом этмоқда.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

БУЛУНҒУРДА ЧОРВАЧИЛИК НЕГА ОҚСАЯПТИ?

Олтин кузакнинг саноқли кунлари қолди. Хўжаликларда йил бўйи қилинган меҳнат самараси ҳисоб-китоб қилинмоқда. Колхоз ва совхозларда қишлоқ хўжалигининг асосий тармоғи пахтачиликни ривожлантиришда эришилаётган муваффақиятлар айниқса катта. Булунғур районида пахтанинг ялпи ҳосилини оширишда қилинган ишлар салмоқли. Бу қувончли воқеа кишиларда ҳақиқатан ҳам қониқиш ҳосил этяпти.

Партия ҳамма кадрларимиздан, хўжалик ходимларидан экономикани комплекс ривожлантиришни талаб этаётган экан, худди шу масала Булунғур районида қандай қўйилганлигига назар ташласак бошқача манзарага дуч келамиз. Шу нарса аёнки, хўжаликнинг ҳамма соҳаси ривожланаборса, умумий юксалишга эришиш қонуний бир ҳол. Аммо бирон соҳа илгарилаб кетса-ю, бошқа соҳа оқсаб, қолоқ бўлиб қолаверса бундай вазиятда нотекислик вужудга келади. Худди шу фактнинг ўзида ходимларнинг ташкилотчилик ишларидаги хира ва ноқобил жиҳатлари аён бўлиб қолади. Шу нуқтаи назардан қараганда Булунғур районида гарчи пахтачилик ривожланиб бораётган бўлса ҳам, қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида аҳвол қандай? Бу саволга бобо деҳқонлардан бири «айрим жойларда чорва пахтани еб қўймоқда» деб ҳазиломуз жавоб берди. Унинг бу сўзида ҳақиқат бор. Пахтачиликдан олинаётган даромаднинг бир қисми чорвачиликдан кўрилаётган зиён ўпқонига тушиб кетмоқда.

Булунғур — Самарқанд областида гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда салмоқли ўринни эгаллайди. Бу ерда гўшт етиштириш бўйича алоҳида ихтисослаштирилган хўжаликлар ҳам бор. Уларда чорва қандай даромад бермоқда? Одатда хўжалик раҳбарлари қиш кезларида чорвачилик ҳақида ташвиш тортадилар. Чунки, бу вақтда чорвага озуқа етишмай қолади, қўй ва моллар озиб кетади, нобудгарчилик ҳам юз беради. Лекин кейинги пушаймон қўшимча ташвишларгина туғдиради холос. Қийин-қистовлар, ёзишмалар, ем-хашак ташиб келтириш учун бошқа жойларга қўшимча транспорт, одам кучлари юбориш, илтимос ва талаблар ҳар қанча уринилса ҳам наф келтирмайди.

Одатда районда йил бошидан чорвага мустаҳкам озуқа яратиш планини тузадилар, ер ажратишади. Лекин кунлар ялт этиб чиқиб, ердан майса унгач чорва молларини яйловга ҳайдаб, мустаҳкам озуқа базаси яратиш ҳақидаги ваъдалар унутиб қўйилади. Ана шундай хўжаликлардан бири «Ленин йўли» колхозидир. Кўкламда бу ерда 124 гектар ерга маккажўхори экиш планлаштирилган эди. Ер етарли бўлгани ҳолда фақат 95 гектар ерга уруғлик ташланди. Унинг устига маккажўхори ёмон, ташландиқ ерларга экилди. Колхоз раҳбарлари энг муҳим озуқа бўлган бу экинни парвариш қилишни унутиб қўйдилар. Қатор оралари юмшатилмади, яхшилаб суғорилмади. Экинга озуқа берилмади. Талай майдондаги маккажўхори қовжираб кетди. Колхоз раиси Қодир Абдусаломов, бош зоотехник Эгам Ашуров ўртоқлар қишда чорванинг нима ейишини ўйламадилар. Қиш учун молларга 2900 тонна силос кераклигини эсларига олмадилар. Натижада силос бостириш ҳам, дағал хашак тайёрлаш плани ҳам барбод берилди.

— Қишда моллар нима ейди? деб сўрадик колхоз раисидан.

— Бултургидек қиш енгил келса чорвамиз яйловда ўз ризқини териб ер,—деди раис.

— Қиш қаттиқ келса-чи?

— Ғўзапоямиз кўп, озми-кўпми дағал хашак жамғарганмиз.

«Озми-кўпми жамғармамиз бор» дегани 73 тонна силос экан. Бу 1488 йирик шохли молларга урвоқ ҳам бўлмайди.

Колхозда 303 гектар эски, 94 гектар янги бедазор бор. Агар шу бедазорлар яхши парвариш қилинганида мўл-кўл пичан тайёрлаш мумкин эди. Афсуски, беданинг «тақдири» худди маккажўхориdek бўлди. Вақтида ўриб олинмади. Унинг катта қисми талон-торож қилинди. Ахир гектаридан 19 центнердан беда олинганлигини қандай баҳслаша бўлади?-

Йирик қорамолчилик фирмаси бўлган «КПСС XXII съезди» колхозида ҳам чорвага муносабат бундан бешбаттар. Мазкур хўжаликларда мол озуқаси учун ажратилган участкаларга бошқа экинлар экиб юборилган. Масалан, пландаги 90 гектар ўрнига 45 гектар ерга силосбоп маккажўхори экилган. Ҳар гектаридан 300 центнер ўрнига 90 центнер ҳосил йиғиштириб олинган, холос. Шуниси ажабланарлики, бу хўжаликда пичанзорлар кўп. Саҳий Зарафшон дарёси қирғоқларида деҳқончилик қилаётган бригадаларда истаганча дағал хашак йиғиб олиш мумкин. Лекин бу йил ҳам ана шу пичанзорлардан фойдаланилмади. Мақсуд Муқаддасов бошлиқ хашак тайёрлаш бригадаси номигагина тузилди-ю, унга одам ва транспорт кучлари ажратиб берилмади. Шу кунларда ҳам айрим пичанзорлар духоба чодирдек кўм-кўк бўлиб турибди. Буларни ўриб оладиган азамат топилмаяпти.

Колхоз раиси «энди бултургидан икки баравар кўп силос бостирдик» деб керилиб юрибди. Амалда шундайми? Йўқ! Мана фактлар: Хўжаликда 1720 ўрнига 970 тонна дағал хашак, 2110 ўрнига 1290 тонна силос тайёрланган. Ваҳолонки, бу ем-хашак колхоздаги 1280 бош қорамол, шу жумладан 340 бош сигирларнинг қишловини таъминлай олармиди. Кўриниб турибдики, ана шу силос ҳар бир бош туёққа бўлинади. Бир тоннадан хашак эса ундан ҳам кам тўғри келади. Зоотехника талабларига кўра эса ҳар бир бош сигирга 5 тоннадан силос жамғариш лозим.

Чорвадорлар «сигирларнинг сути тилида» дейдилар. Бу моллар қанчалик ширалик озуқа билан боқилса, шунчалик кўп маҳсулот беради демакдир. Лекин «сигирнинг тилини билмаганлар»нинг ҳолига вой. Улар бундай хўжаликларда чорва маҳсулотлари таннархи қимматга тушади. Фойда ўрнига зарар кўрадилар. «КПСС XXII съезди» колхозида шу йилнинг ярим йиллик якунида чорвадан бир неча минг сўм зарар кўрилди. Етарли озуқа билан таъминланмаганлиги сабабли ҳар бир сигирдан ҳозиргача бу хўжаликда атиги 540 килограммдан сут соғиб олинди. Районда чорвачиликка юзаки муносабатда бўлиш натижасида ўтган йили колхозлар бўйича чорвадан 445 минг сўмдан кўпроқ зарар кўрилди. Бундан район раҳбарлари бу йил ҳам тўғри хулоса чиқариб олмаётирлар. Илғор чорва фермаларининг яхши тажрибаларини ёйиш тадбирларини кўрмаётирлар. Ҳолбуки районда кўп гўшт ва сут етиштиришдан иборат бўладиган хўжаликлар бор. Ана шулардан бири 1-«Булунғур» совхозидир.

Бу совхоз асосан узум-боғдорчилик билан шуғулланади. Чорвадан ҳам донг таратмоқда. Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Раҳим Расулов раҳбарлик қилаётган бу совхоз ўтган ўн ой ичида ҳар бир сигирдан қарийб 2 минг килограммдан сут, ҳар юз бош сигирдан 93 тадан бузоқ олди. Беш йилликнинг биринчи йилида ҳар бир сигир бошига 2500 килограммдан сут соғиб олиш ва юз сигирдан юзтадан бузоқ олиш учун қизғин кураш бормоқда. Хўжаликда махсус чорва бўлими ташкил этилган. Бўлим малакали мутахассислар билан таъминланган, мустаҳкам ем-хашак базаси яратилган. Ҳар гектар ердан пландаги 300 ўрнига 320 центнердан силос бостирилди. Силос жамғариш плани 130 процент адо этилди.

«Красногвардейский», «Гулбулоқ» совхозларида бир манзарани кўрамиз. Йирик пахтакор ва чорвадор ҳисобланган «Красногвардейский» совхозида ем-хашак тайёрлашда кўз бўямачилик фактларини учратдик. Совхоз директори Қўчқор Жуманиёзов имзо қилган октябрь ойининг биринчи ўн кунлигига берилган маълумотда силос жамғариш 89 процент деб кўрсатилган. Ҳақиқатда эса тайёрланган силос 25 процент эканлиги аниқланди.

Гўшт етиштиришни кўпайтириш мақсадида бундан икки йил муқаддам районда «Рассвет», «Российский» ихтисослаштирилган чўчқачилик совхозлари тузилган эди. Улар ҳосилдор ер, етарли техникага эга. Агар мавжуд имкониятлардан тўғри фойдаланганда эса ҳар икки хўжаликда кутган натижага эришилларди. Афсуски, бундай бўлмаётир. «Российский» совхозида бир ярим йил ичида бир тонна ҳам гўшт етиштирилмади. Ўртоқ В. Н. Бутенко эса қуруқ маош олиб юраверди. Бош зоотехник вазифасига шу қисқа муддатда уч киши келиб кетди. Ҳозир бу совхозга Р. Исоқов директорлик қиляпти. План бўйича бу йил хўжаликда 740 центнер гўшт етиштирилиши керак. Йил ўтиб бораяпти. Эндигина 195 центнер гўшт етиштирилди. Табиийки, мол чанг ялаб, сув билан семирмайди! Кўп гўшт етиштириш учун мўл озуқа талаб қилади. Бу оддий-ҳақиқатни совхознинг директори Р. Исоқов ҳали ҳам тушуниб олмаганга ўхшайди. Бу ерда беда экиш ҳам, маккажўхори етиштириш плани ҳам ўлда-жўлда қолган. Шундай экан қишда чорва нима ейди?! Қор ейдими?!

Бундай мисолларни бошқа хўжаликлар ҳаётидан ҳам кўплаб келтириш мумкин. Бундай аҳволнинг юз бериши район партия комитетининг секретари Х. Ризаев, район ижрокомининг раиси А. Ҳакимов, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи С. Ражабов ўртоқларнинг хўжаликни бошқаришда бирёқламаликка берилиб кетиб, чорвачиликка етарли эътибор бермаётганликларининг оқибатидир. Ваҳолонки, хўжаликни комплекс ривожлантириш, пахтачилик билан бирга мўл-кўл чорва маҳсулотлари етиштириш давримизнинг муҳим талабларидандир.

Л. ЭРГАШЕВ,
Н. ЁҚУБОВ.
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

ЛЕНИН ЙЎЛИДАН КОММУНИЗМ САРИ

Қирғизистон ССР билан Қирғизистон Компартиясининг қирқ йиллигига бағишланган тантанали мажлис

ФРУНЗЕ, 28 октябрь. (ТАСС). Қирғизистон элига кенг қанот қоқиб ва шод-хуррамлик билан катта байрам келди — республика Қирғизистон ССР билан Қирғизистон Компартиясининг қирқ йиллигини нишонламоқда. Қирғизистон ССР Олий Советининг депутатлари, Совет Иттифоқи ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, саноат, қишлоқ хўжалиги илғорлари, маданият, фан ва санъат арбоблари юбилейга бағишланган тантаналарда қатнашмоқ учун ҳар тарафдан пойтахтга келишди.

...Ленин орденли Қирғизистон академик опера ва балет театри байрамона безатилган. Унинг олд тарафига В. И. Ленин расми туширилган улкан қизил байроқ тикилган. СССР ва иттифоқдош республикаларнинг давлат байроқлари ҳилпираб турибди.

Кундуз соат икки. Қардош иттифоқдош республикаларнинг, Москва, Ленинграднинг, Қирғизистон оталигидаги қизил байроқли Кронштадтнинг делегациялари залнинг олдинги қаторларида ўтиришибди.

Саҳнанинг тўрида — В. И. Ленин барельефи, Қирғизистон коммунистик қурилишдаги муваффақиятлари учун мукофотланган иккита Ленин ордени кўзга ташланади. Қирғиз халқининг юбилейи тимсоли бўлган «40» рақами бўртиб ажралиб турибди. «Яшасин Ленин тузган шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!» деган сўзлар ялллиғланади.

Мажлис аҳли томонидан самимий кутиб олинган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Н. Шелепин, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. Усубалиев, Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Т. Қулатов, республика Министрлар Советининг раиси Б. Мамбетов, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари А. П. Чубаров, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари П. Е. Вакулов, С. Ибраимов, Б. Т. Муроталиев, республиканинг бошқа раҳбар ходимлари, иттифоқдош республикалар делегацияларининг бошлиқлари — РСФСР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари А. М. Школьников, Украина ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Н. А. Соболь, Белоруссия ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари В. Е. Лобанок, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Ё. С. Насриддинова, Қозоғистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси С. Б. Ниёзбеков, Грузия Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Я. Пруидзе, Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. Д. Амиров, Литва ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари К. К. Кайрис, Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг секретари П. А. Паскарь, Латвия Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. П. Лейн, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ж. Расулов, Арманистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Л. А. Степанян, Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Б. Овезов, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Г. Кэбин, Москва делегациясининг раҳбари — Москва шаҳар партия комитетининг секретари А. М. Калашников, Ленинград делегациясининг раҳбари — Ленинград шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Г. И. Попов, Кронштадт денгизчилари делегациясининг раҳбари — биринчи ранг капитани И. И. Емелин президиумдан жой оладилар.

Узоқ давом этган гулдурос қарсаклар остида КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси фахрий Президиумга сайланади.

Қирғизистон ССР билан Қирғизистон Коммунистик партиясининг қирқ йиллик юбилейи тўғрисида Компартия Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. Усубалиев доклад қилди.

(Давоми учинчи бетда).

ЛЕНИН ЙЎЛИДАН КОММУНИЗМ САРИ

ЎРТОҚ А. Н. ШЕЛЕПИН НУТҚИ

Азиз ўртоқлар!

Бундан қирқ йил муқаддам шу ерда қадимий ва гўзал Қирғизистон диёрида ўз аҳамияти ва қирғиз халқининг тақдирига ўтказган таъсири жиҳатидан бу халқнинг кўп асрлик бутун тарихи давомида мисли бўлмаган иккита воқеа рўй берди. Бундан қирқ йил муқаддам Қирғизистон Совет Социалистик Республикаси тузилди ва Қирғизистон Коммунистик партиясининг негизи қурилди. Бу воқеалар қирғиз халқининг тарихида туб бурилиш нуқтаси бўлди. Бу воқеалар қирғиз халқининг миллий социалистик давлатини барпо қилишни бошлаб берди, шу билан бирга унга чор Россиясининг илгариги қолоқ чекка ўлкасини ривожлантириб, яшнаб турган замонавий Совет Социалистик Республикасига — буюк миллатлар ҳамдўстлиги — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи сафида тенг республикаларнинг бирига айлантиришнинг бирдан-бир мустаҳкам ва тўғри йўлини очиб берди. Шу кунларда қирғиз диёрида шунчалик тантана, вақтичоғлик, хурсандлик ва тўлқинланиш бўлиб турганлигининг сабаби ҳам маълум, чунки бу — қирғиз халқининг энг катта миллий байрамидир.

Қирғизистон республикаси ва Қирғизистон Коммунистик партияси вужудга келганлиги Ватанимиздаги ҳамма халқлар учун, бутун Коммунистик партиямиз учун, мамлакатимизнинг барча коммунистлари ва меҳнаткашлари учун ҳам интернационал байрамдир. Совет Иттифоқида яшаб турган халқларнинг ҳар қайсиси бошқа барча совет халқларига дўст, қардош ва ўртоқдир. Улар ҳамма вақт бир ёқадан бош чиқариб келдилар. Улар тинч маҳалларда ёнма-ён туриб меҳнат қилишди; улар йиртқич душманларга қарши яхлит даҳшатли саф тортиб бош кўтариб чиқишди. Эндиликда эса партия белгилаб берган коммунистик қурилишнинг улуғвор планларини биргаликда, аҳил бўлиб, ҳамжиҳатлик билан меҳнат қилиб, зўр ғайрат билан амалга оширмоқдалар. Айтиш мумкинки, совет миллатларининг меҳнатида ҳам, кулфатда ҳам, шодy хуррамликда ҳам бирга бўлайлик деган муқаддас ҳаётий қондаси ҳар ишда бўлганидек, бунда ҳам амал қилмоқда. Ҳамиша ва ҳамма ишда шундай бўлиб қолишига ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ!

Бугун бу ерда Қирғизистон республикаси аҳолисининг ҳеч истисносиз барча табақаларидан вакил бўлиб келган сизлар — мезбонлар билан бирга сизларнинг азиз меҳмонларингиз — барча иттифоқдош республикаларнинг вакиллари, Ватанимиздаги иккита энг буюк шаҳарнинг: севикли пойтахтимиз, қаҳрамон шаҳар Москванинг ва Улуғ Октябрь бешиги бўлган қаҳрамон шаҳар Ленинграднинг вакиллари ҳам бу ерда ўтиришибди. Хуллас бутун оила жамул жам десак бўлади.

Шу жиҳатдан қараганда, Қирғизистон ССРнинг ва Қирғизистон Компартиясининг 40 йиллиги байрами СССР халқлари абадий бузилмас дўстлиги ва қардошлигининг, партиямиз ленинча миллий сиёсати ҳаётийлиги ва тантанасининг яна бир ёрқин ва яққол далили ва ифодасидир. СССР халқлар дўстлигининг амалдаги, ҳаётдаги кўриниши мана шу: буюк ва қудратли Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳимоя қилиб келган, ҳимоя қилаётган ва абадий ҳимоя қилажак нарса мана шу, деб айтмасликнинг иложи йўқ!

Ўртоқлар! Аввало, шу юксак минбардан фойдаланиб ва жуда зўр мамнуният билан сизларни ва сизлар орқали Қирғизистоннинг барча коммунистларини ва меҳнаткашларини, бутун қардош қирғиз халқини Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, СССР Олий Совети Президиуми номидан, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ А. Н. Косигин, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Н. В. Подгорний номидан, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг барча аъзолари ва Сиёсий бюро аъзолигига кандидатлари ҳамда Марказий Комитет секретарлари номидан байрам билан энг қизғин ва самимий кутлашга ижозат бергайсиз.

Коммунистик қурилишнинг ҳамма участкаларида қилаётган фидокорона меҳнатлари учун ва мана шу буюк ишга Қирғизистон Совет Социалистик Республикаси, унинг талантли ва меҳнатсевар халқи қўшаётган катта ҳисса учун республикангизнинг барча меҳнаткашлари ва коммунистларига, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетига, республикангизнинг Министрлар Совети ва Олий Советига, барча партия, давлат, хўжалик, касаба союз, комсомол ва барча бошқа жамоат ташкилотларига самимий ва қизғин ташаккур сўзларини топширишга ҳам ижозат бергайсиз, ўртоқлар!

Ўртоқлар! Сизларнинг байрамингиз партиямиз ва совет халқимиз ҳаётидаги жуда муҳим бир даврга тўғри келди. Совет Иттифоқи меҳнаткашлари Коммунистик партия раҳбарлигида КПСС XXIII съездининг қарорлари ва янги беш йиллик вазифаларини амалга ошириш учун фидокорона курашмоқдалар. Улуғ байрамимиз — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллигига бир неча кунгина вақт қолди. Бу эса сизларнинг юбилейингизга алоҳида аҳамият ва тантана бахш этмоқда.

Ҳар бир совет кишисига шу нарса равшанки, СССРнинг барча халқлари каби қирғиз халқи ҳам янги турмуш қуришдаги ўзининг барча муваффақиятларига Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси, Коммунистик партиянинг доно раҳбарлиги, партиямиз негизини қурган гениал доҳий ва устозимиз Владимир Ильич Ленин туфайли, барча совет халқларининг беғараз ва ҳар томонлама қардошларча ёрдами, ўзининг фидокорона меҳнати туфайли эришди.

Қирғиз халқининг Октябргача бўлган тарихий ўтмиши саҳифаларини варақлаб қарасангиз, бу узоқ ва машаққатли йўлнинг ҳар қадами оғир кулфатлар ва маҳрумликлар билан тўлиб-тошганлигини, тўкилган қонлар билан суғорилганлигини, чидаб бўлмас меҳнат терлари ва тоқат қилиб бўлмас алам ва азоб ёшлари билан суғорилганлигини кўрасиз. Буни ҳеч ким қирғиз халқининг ўзидан кўра яхшироқ айтиб беролмаган. Машҳур «Манас» достонини очиб қаранг. Шу достонда ўз ҳақиқатининг кучи ва сўзларининг аниқлиги жиҳатидан ғоят даҳшатли иборалар билан халқнинг ўзи қадим замонлардан то Улуғ Октябрга қадар босиб ўтган ўзининг йўлини тасвирлаб берган:

„Халқ қашшоқдир; бева-бечора,
Кекса-ёшни эзибди очлик.
Қуллик, азоб занжирларида
Инграр, тортиб оғир муҳтожлик...
Йўқсулларнинг қисмати оғир,
Хўрлик, жафо ўтди жонидан.
Неча йиллар оқди кўз ёши,
Титраб еру кўк фиғонидан...
Менинг халқим тўрт тарафдан ҳам
Қуршалганди душманлар билан.
Ким халқимга бўлаолур бош?
Ким аритар кўзларидан ёш?

Лекин ҳатто мана шу азоб-уқубат ва кулфатлар билан ўтган зулматда ҳам қирғиз халқи порлоқ келажакка бўлган умидларини йўқотмади. У «...қирғиз халқига бош бўладиган ва уни ўзининг иссиқ бағрида ардоқлайдиган» куч топилишига ишонди. У келгусида ўзининг тақдири бошқача бўлишини кутди ва «орамизда мустаҳкам иттифоқ бўлади, халқ маъмурчиликда яшайди, юртимиз фаровон бўлади!» деган умид билан яшади. Халқнинг бу умидлари рўёбга чиқди: ҳақиқатан шундай замон келди, бу замонни Улуғ Октябрь социалистик революцияси бошлаб берди. Қирғиз халқини бахт-саодат юртига олиб чиққан баҳодир афсонавий Манас эмас, балки халқнинг ўзи, Коммунистик партиямиз, Россиянинг ва бошқа миллатларнинг пролетариати ва меҳнаткашлар оммаси, уларнинг буюк йўлбошчиси ва устози Ленин бўлди.

Қирғизистон Россияга ўз ихтиёри билан қўшилганлиги мана шундай йўлга тушиб олишда жуда катта роль ўйнади. Қирғиз халқининг аждодлари бундан юз йил зиёдроқ сиёсий донишмандлик ва зийраклик қилиб Россия составига киришга қарор қилдилар. Бу эса қирғизларни ажнабий истилочиларга доимий қул бўлиб қолиш хавфидан қутқарди. Шу туфайли кейин қирғиз халқи ленинизмнинг буюк идеяларини ўзлаштириш, ўрта аср маданиятсизлиги ва турғунлигининг оғир кишанларини ўз устидан улоқтириб ташлаш, социализм тантанаси учун қаттиқ революцион курашда ўзининг фахрли ўрнини топиш имконига эга бўлди. Ўртоқ Турдиохун Усубалиев ўзининг мароқли ва мазмунли докладида масаланинг бу жиҳатини батафсил ва асосли қилиб ёритиб берди. Шу сабабли қирғиз халқи ўтган 40 йил ичида эришган якунларнинг энг муҳимлари тўғрисидагина қисқача гапириб ўтмоқчиман.

Биз совет кишиларига хос бўлган характернинг битта муштарак жиҳати бор ёки буни маънавий сифат деб айтсамиз ҳам яхшироқ бўлади. Бу муштарак жиҳат шундан иборатки, мақтанчоқлик қилиш, ҳар қандай соҳада ҳам ўзимиз қилган меҳнатлар ва эришган муваффақиятларни ҳаддан ташқари шуҳратлаш бизга ёт бир нарсадир. Лекин Улуғ Октябрь социалистик революцияси ҳаммамиз учун ва Ватанимиз учун қандай революция бўлганлигини, бу революция мамлакатимиз халқларига ва меҳнаткашларига нималар берганлигини гапириш лозим бўлиб қолганида бундай ҳолда биз энг юксак, энг кучли ва олижаноб сўзларни топишга интиламиз, чунки шу сўзлар, фақат шундай сўзларгина Октябрнинг улуғлигини ва у бутун инсоният, мамлакатимиз халқлари тарихига ва ҳаётига киритган туб ўзгаришларни муносиб ифодалаб бера олади.

Бунга Совет Қирғизистони энг ёрқин ва яққол далилларнинг биридир. Октябрь революцияси қирғиз халқини том маъноси билан ҳаётга, курашга уйғотди, унинг қудратли ижодий кучларини бўғиб ётган темир кишанларни парчалаб ташлади. Октябрь кунларида, граждан уруши ва интервенция йилларида Қирғизистоннинг меҳнаткаш халқи Россиянинг ишчилар синфи ва меҳнаткашлари билан бирга революция ғалабаси учун фидокорона жанг қилди. Ўша кунларда Қирғизистон меҳнаткашлари юксак революцион руҳ ва қаҳрамонлик, мардлик ва бардамлик кўрсатдилар. Улар революция ғалабаларини сақлаб қолмоқ, унинг душманларини тор-мор келтирмоқ ва емириб ташламоқ, мамлакатимизда социализм қуришга киришиш имкониятини таъминламоқ учун ўзларининг жонларини аямадилар.

Душманлар енгилиб, тинч меҳнат йиллари бошланганида эса Қирғизистон меҳнаткашлари бутун мамлакатлар меҳнаткашлари билан бирга жуда катта бунёдкорлик фаолиятини бошлаб юбордилар. Халқ хўжалигини тиклаш ва урушдан олдинги беш йилликлар йилларида улар меҳнатда чинакам қаҳрамонлик мўъжизаларини кўрсатдилар. Айтиш мумкинки, улар бошқа қардош халқлар ёрдами билан қуп-қуруқ ерда янги социалистик экономикани барпо қилдилар. Шу билан бир вақтда улар ўзларининг социалистик давлатларини қуриб олдилар, маорифни ниҳоят даражада ўстиришни, миллий социалистик маданиятни мисли кўрилмаган даражада яшнатишни, халқ фаровонлигини оширишни таъминладилар. Хуллас, қирғиз халқи ҳаётининг ҳамма соҳаларида жуда катта қадам ташланиб, қолоқликдан социал сиёсий ва маданий тараққиёт чўққиларига чиқиб олинди, зулматдан ёруғликка ўтилди.

Фашист босқинчиларга қарши Улуғ Ватан урушининг даҳшатли йилларида қирғиз халқи Совет Иттифоқининг ҳамма халқлари билан бирга севикли Ватанимизни кўкрак кериб ҳимоя қилди. Республикангиз меҳнаткашлари мамлакатнинг узоқ ичкарисида туриб ўзларининг бутун кучларини фронт меҳнатига сарфладилар, ўқ-дорилар, ҳарбий кийим-кечаклар, анжомлар ва озиқ-овқатлар ишлаб чиқаришни тинмай кўпайтиравердилар, Ғарбдан кўчириб келтирилган корхоналар ва аҳолини республика территориясида жойлаштиришдек мураккаб вазифаларни муваффақиятли ва тез ҳал қилавердилар. Илғор ишчилар, колхозчилар, совет интеллигенциясининг намояндаларидан ўн минглаб кишиси ғалаба учун қилинган меҳнат ва курашда кўрсатилган шавкат ва қаҳрамонлик учун юксак мукофотлар билан тақдирланди. Қирғизистон жангчиларидан юз мингга яқин киши орденлар ва медаллар билан мукофотланди. 70 дан кўпроқ киши эса Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди. Панфилов, Шопоков, Тулибердиев, Тайгараев, Пасько, Усунбеков ва бошқа жуда кўп шулар сингари Совет Иттифоқи Қаҳрамонларининг ўлмас шижоатлари билан бутун мамлакатимиз фахрланади.

Уруш шафқатсиз ва қонли уруш бўлди. Бу урушда халқларимиз бениҳоя кўп қурбонлар бердилар. Ўтган урушнинг жанг майдонларида ботирларча ҳалок бўлганлар орасида Қирғизистоннинг ўғиллари ва қизлари ҳам кўп. Гарчи улар тириклар қаторида орамизда бўлмасалар ҳам, лекин биз уларни ҳамиша ўзимиз билан бирга деб ҳис қиламиз. Ватанимиз, бутун совет халқи ҳам уларга абадий миннатдор бўлиб қолажак. Бугун мана шу тантанали кунда биз бош эгиб уларнинг мардлиги ва шижоатига тасанно айтамиз.

Ўртоқлар! Урушдан кейин ўтган 20 йилдан кўпроқ вақт ичида республикангиз бунёдкорлик йўлида олға томон янги жуда катта қадам қўйди. Ҳозирги кундаги Совет Қирғизистони Коммунистик партия раҳбарлигида халқнинг меҳнати ва ғайрати билан янги, ер юзида энг адолатли ижтимоий тузум — социалистик тузум қурилган ва шу тузум чексиз ҳукмронлик қилаётган республика бўлиб қолди. Бу ниҳоят катта ғалабадир. Сизларнинг республикангиз, аслини олганда, ярим патриархал, ярим феодал турмуш укладидан капитализм даврини четлаб социализмга ўтганлигини назарда тутсак, бу ғалабанинг аҳамияти шу қадар юксалаверади.

Улуғ В. И. Ленин қолоқ мамлакатлар илғор мамлакатлар пролетариатининг ёрдами билан совет тузумига ўтишлари ва ривожланишининг муайян босқичлари орқали капиталистик ривожланиш босқичини четлаб, коммунизмга ўтишлари мумкин, деган ўзининг машҳур қоидасини илгари сурган вақтда бундан ҳеч бир натижа чиқмайди, деб даъво қилган «доно»лар бўлди. Тарих шундай даъво қилганларнинг жуда ҳам шармандасини чиқарди: Лениннинг ана шу доҳиёна идеяси Қирғизистон ССРда ва бошқа бир қанча иттифоқдош республикаларда абадий ўрнак бўлиб қоладиган равишда, порлоқ равишда амалга оширилди. Шу жиҳатдан қараганда ҳам, қирғиз халқининг социализм қуриш учун кураш тажрибаси эндиликда империализм асоратидан қутулиб чиқиб ва нафратли капиталистик тузумни ағдариб ташлаб, социалистик ривожланиш йўлига тушиб олишга интилаётган озод халқлар учун ўрнак ва намуна тариқасида катта халқаро аҳамиятга эга.

Ҳозирги Совет Қирғизистони юксак даражада ривожланган кўп тармоқли саноат ва қурилиш индустрияси республикасидир. Республикангиз саноатининг ривожланишини кўрсатувчи рақамлар ва фактлар бу ерда айтиб ўтилди. Бу рақамлар ва фактлар ҳаммамизни қойил қилмаслиги ва фахрлантирмаслиги мумкин эмас.

Дарҳақиқат, ўртоқлар, бундан атиги 40 йил муқаддам Қирғизистонда аҳён-аҳёндагина кичкина корхона ёки кичкина заводни учратиш мумкин эди, булар ҳам алмисоқдан қолган мосламалар билан ишлайдиган ярим кустар корхоначалар эди. Нефть, газ, рангли ва нодир металлар сингари жуда катта хазиналар, кўмир ва гидроэнергетика ресурслари, химия хом ашёси ва бошқа шулар каби жуда кўп ва катта-катта запаслар республика ерлари остида яшириниб ётарди. Лекин ўша вақтларда қирғизлар шундай бойликлар борлигини ҳатто билмас эдилар. Ўша вақтдаги «корхоналар»нинг ҳаммасида жами бир ярим мингга яқин ишчи ишлар эди. Кўриб турибсизки, Қирғизистон саноати жуда паст даражада эди.

Аммо ҳозир ҳатто саноатингиз тармоқларини шунчаки санаб чиқиш учун ҳам бир талай вақт керак бўлади, чунки сизлар саноат ишлаб чиқаришининг 30 дан кўпроқ тармоғини вужудга келтиргансиз. Ҳозирги вақтда республика рўзғор ва истеъмол буюмларидан тортиб, ишлаб чиқаришнинг энг мураккаб воситалари ва қуролларигача хилма-хил маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Сизларнинг маҳсулотингиз ҳозирги кунда фақат бизнинг мамлакатимиздагина эмас, шу билан бирга бошқа кўпгина чет мамлакатларда ҳам яхши танилган маҳсулотлар бўлиб қолди. Қирғизистон заводлари ва фабрикаларининг тамғаси босилган буюмлар жаҳоннинг бир неча ўнлаб мамлакатларига чиқариб сотилмоқда. Қирқ йил ичида бир неча юз йирик корхона қурилди; маҳсулотнинг ялпи ҳажми 100 баравардан зиёдроқ кўпайди; шу вақт ичида электр энергия ишлаб чиқариш қарийб уч минг баравар кўпайди, кўмир қазиб чиқариш 17 баравар ошди. Аҳоли жон бошига электр энергия ишлаб чиқариш жиҳатидан Қирғизистон Туркиядаги даражадан 6 баравар, Эрондагидан 15 баравар, Покистондагидан 26 баравар ўзиб кетди. Лекин бу эришилган муваффақиятлар охирги чегара эмас, бу йўлда қилинаётган ишлар давом эттирилмоқда.

Ҳозирги замоннинг ҳар қандай ривожланган давлати ҳам шундай саноат билан фахрлана олади. Революциядан олдин иқтисодий ривожланиш борасида ўзини ўнглаб ололмаслик даражада қолоқ ҳисобланган Қирғизистонда мана шундай саноат вужудга келтирилди. Қирқ йил ичида, аниқроғи эса — 25-30 йил ичидагина Қирғизистонда юксак индустрия асри бўлган XX асрнинг энг юксак талабларига жавоб бера оладиган даражада қудратли ишлаб чиқарувчи кучлар вужудга келтирилди. Буни ҳақиқатан афсонавий мўъжиза деса бўлади. Коммунистик партия раҳбарлигида қирғиз халқининг иродаси, куч-ғайрати ва меҳнати билан мана шундай орзу рўёбга чиқарилди.

Саноатингиз ва қурилишингизнинг муваффақиятларидан мамнун ва хурсанд бўлиш учун ҳамма асосларингиз бор, ўртоқлар. Лекин саноат ва қурилишни келгусида ўстириш ва ривожлантиришнинг ажойиб истиқболлари тағин ҳам кўпроқ қувонтириши лозим. Янги беш йилликда шу нарса кўзда тутилганки, 1966 — 1970 йилларда Қирғизистон индустрияси умуман бутун Совет Иттифоқидагига қараганда янада тезроқ суръатлар билан ривожлантирилади. Республика халқ хўжалигига сарфланадиган капитал маблағлар жуда катта рақамга — 2,5 миллиард сўмга етказилади. Бу эса, 1961 — 1965 йилларда ўзлаштирилган капитал маблағлардан 70 процент кўп. Саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми беш йил ичида 60 процент кўпайтирилиши лозим.

Рангли металлургия, электр техника маҳсулотини ишлаб чиқариш, енгил саноат ва озиқ-овқат саноати бу беш йилликда айниқса тез ривожлантирилади. Машинасозлик ва металл ишлаш саноатининг ялпи маҳсулоти 2,2 баравар кўпайтирилади. Кўмир қазиб чиқариш 1,6 баравар оширилади. 1970 йилга бориб республика халқ хўжалиги асосан электрлаштирилиб бўлади. Ҳозирги замон транспортининг ҳамма турлари — автомобиль, темир йўл, ҳаво транспорти янада тез ривожлантирилади.

Саноат ишлаб чиқаришини ривожлантириш соҳасида белгилаб берилган янги беш йиллик топшириқларини мамлакатимизнинг ҳамма меҳнаткашлари каби Қирғизистон меҳнаткашлари ҳам яхши бажармоқдалар. Халқ экономикасини бошқаришнинг иқтисодий методларини яхшилаш борасида КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленумида партия ишлаб чиққан чоралар бунга кўп жиҳатдан ёрдам бермоқда.

Республикада ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани шу йилнинг тўққиз ойи ичида 102 процент бажарилди. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан бу соҳадаги ўсиш 15 процентга етди. Халқ хўжалигига давлат томонидан сарфланаётган капитал маблағларнинг ҳажми шу йилнинг тўққиз ойи ичида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 11 процент кўпайди. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 19 процент кўп уй-жой майдони фойдаланишга топширилди. Чакана товар обороти плани ошириб бажарилди, унинг ҳажми эса 12 процент кўпайди.

Қадамжой металлургия заводининг металл эритувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Сайдил Тешиев; старший пармалаш мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Степан Павлович Крикотин; Беловодск ғишт заводининг мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Санқул Кочқинбоев; 16-қурилиш бошқармасида экскаватор машинисти, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС XXIII съездининг делегати, республикада хизмат кўрсатган бинокор Иван Мефодьевич Мацутенко; «Сусамир» ресторанининг ошпази, Ленин орденли Шакар Манбетова ўртоқлар сингари ажойиб меҳнат усталарига фидокорона ва шавкатли меҳнатлари учун шу юксак минбардан туриб ташаккур айтамиз. Мана шу ўртоқлар ва бу ерда, афсуски, ҳаммаларининг номларини айтиб ўтиш имконияти бўлмаган бошқа кўпгина ўртоқлар, республика ишчилар синфининг гули ва ифтихоридирлар.

Республика қишлоқ хўжалигида ҳам шундай туб ўзгаришлар рўй бердики, Социалистик Қирғизистон экономикасидаги жуда катта силжишлар манзарасини мана шу ўзгаришларсиз тасаввур қилиш мумкин эмас. Булар, ана шу ўзгаришлар, ҳақиқатан жуда катта. Қисқасини айтганда, халқ хўжалигининг мана шу тармоғида батамом революцион тўнтариш рўй берди, бунинг натижасида бойлар ва маноплар эзиб ётган қирғиз деҳқонлари турмушининг асрлар бўйи вужудга келган илгариги укладидан, ўтмишдаги кўчманчи чорвачилик хўжалиги ва примитив деҳқончиликдан, ўтмишдаги патриархал-феодал муносабатлардан — мана шуларнинг ҳаммасидан эндиликда асар ҳам қолмади. Мана шуларнинг ҳаммаси абадий йўқ бўлиб кетди ва тарих саҳифаларидагина ёзилиб қолади.

Ҳозир Қирғизистон қишлоқ хўжалиги юксак даражада индустрлашган замонавий социалистик хўжаликдир. Бу хўжаликнинг ишлари илмий асосда олиб борилмоқда ва у интенсивлаш йўлидан дадил олға бормоқда. Қирғизистоннинг экин майдонлари 1913 йилдагига нисбатан 1,8 баравар кўпайди. Мамлакатдаги суғориладиган жамики ер майдонининг тахминан ўндан бир қисми Қирғизистон республикасидадир. Республикангизда суғориш каналларининг узунлиги Москвадан Владивостоккача бўлган масофадан ошиб кетади, ваҳолонки, чоризм вақтида Қирғизистонда инженерлик системасидаги биронта ҳам суғориш системаси қурилмаган эди.

Давлатимиз вужудга келган дастлабки йилларда улуғ Ленин бутун мамлакатда лоақал 100 мингта трактор бўлса эди, деб орзу қилганлиги эсингизда бўлса керак, ўртоқлар. Ҳозирги вақтда эса, битта Қирғизистоннинг ўзидагина 15 от кучига айлантириб ҳисоблаганда 30 мингтадан кўпроқ трактор бор. Республикадаги ҳар бир колхоз ва совхозга ўрта ҳисобда 25 та автомобиль, 50 та трактор, 19 та комбайн тўғри келади. Етти йилликнинг йилларининг ўзидагина давлат ва колхозлар Қирғизистон қишлоқ хўжалигига 680 миллион сўм пул сарфладилар. Мана шуларнинг ҳаммаси ўтган етти йиллик мобайнида ялпи қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни умуман 35 процент кўпайтириш имкониятини берди. Эндиликда Қирғизистон мамлакатда жун етиштириш жиҳатидан учинчи ўринни, қўйларнинг туёғи ва тамаки етиштириш жиҳатидан тўртинчи ўринни, лавлаги етиштириш жиҳатидан бешинчи ўринни олиб турибди.

Қирғизистон қишлоқ хўжалигида чорвачиликнинг роли айниқса катта. Уни ривожлантиришда республика катта муваффақиятларга эришди. Бунинг сабаби ҳам маълум: қирғизлар чорвачиликнинг туғма миришкорлари бўлиб, бу мураккаб ишда уларнинг жуда катта тажрибалари ва ажойиб традициялари бор.

Республика қишлоқ хўжалик меҳнатчилари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг илгари республикада ривож топмаган тармоқларида ҳам ўзларининг тез юксак маҳорат даражасига эриша олишларини исбот қилдилар. Масалан, лавлагикорликни ёки тамаки етиштиришни олиб кўринг. Бундан бир неча ўн йил муқаддам республикада қишлоқ хўжалигининг бундай тармоқлари йўқ эди. Ҳозир эса масалан, лавлаги республикада етакчи экинларнинг бири бўлиб қолди. Диққатга сазовор бўлган яна бир нарса шуки, Қирғизистонда етиштирилаётган лавлагининг ҳосилдорлиги бир қанча йиллардан бери мамлакатда энг юқори ҳосилдорлик бўлиб келмоқда.

Қирғизистоннинг қишлоқ меҳнатчилари Қирғизистон республикаси ва Компартияси 40 йиллигига кўпгина меҳнат совғалари тайёрладилар. Шулардан фақат баъзиларинигина, телеграф услубида деганларидек, қисқача айтиб ўтаман: давлатга дон сотиш плани ошириб бажарилди; жун сотиш плани ошириб бажарилди; пахта тайёрлаш плани ошириб бажарилди; қанд лавлаги тайёрлаш плани анча ошириб бажарилди. Ғаллакорларни, пахтакорларни, лавлагикорларни, чорвадорларни, механизаторларни, қишлоқ интеллигенцияси намояндаларини, колхозлар ва совхозларнинг раҳбарларини, фабрика ва заводларнинг ишчиларини, республиканинг партия ва совет ходимларини бу йилги катта меҳнат ғалабаси билан чин кўнгилдан қутламоқ учун ҳатто мана шу қисқа рўйхатнинг ўзи ҳам кифоя қилади, деб ўйлайман.

Ўз ишининг моҳирлари, билимдонлари бўлган, масалан, Калинин районидаги «Победа» колхозининг бош чўпони, бу йил ҳар 100 совлиқдан 142 тадан қўзи олган ва ҳар бир қўйдан 4,1 килограммдан жун қирқиб олган Кенерал Сарнев каби Қирғизистон қишлоқ хўжалиги энг яхши усталарининг номлари республика доирасидан ташқаридаги узоқ жойларга ҳам яхши танилган. Туп районидаги «XX партсъезд» колхозида сут соғувчи Сайда Мусогожоева ўтган йил ҳар бир сигирдан 3.200 килограммдан сут соғиб олди ва бу йил эса шу кунгача 3.300 килограммдан сут соғиб олди. Машина-синаш станциясида қанд лавлаги етиштирувчи механизациялашган комплекс звено бошлиғи Николай Алексеевич Осипенко бу йил қанд лавлагининг ҳар гектаридан 485 центнердан ҳосил олди. Аравон районидаги «XXII партсъезд» колхозида механизациялашган комплекс бригада бошлиғи, пахта устаси Санталатхон Юсупова ўтган йил ҳар гектардан 40,1 центнердан пахта етиштириб берган эди. Бу йил эса унинг бригадаси планни ҳозирдаёқ бажариб бўлди, гектар бошига 36 центнердан ҳосил олди ва давлатга пландан ташқари пахта топширишни давом эттирмоқда. Аравон районидаги Жданов номли колхознинг раиси ўртоқ Тўйчи Кочубоев, Чуй районидаги «Синташ» колхозининг раиси Қарыбой Қурманов, Жангижўл районидаги «Жангижўл» совхозининг директори ўртоқ Матен Сидиқов, Ленин районидаги «Қизилжар» совхозининг директори Николай Иосифович Мешков ва бошқа кўпгина ўртоқлар колхоз-совхоз ишлаб чиқаришнинг ажойиб ташкилотчилари эканликларини кўрсатдилар.

Бундай кишилар ҳар бир районда, ҳар бир колхоз ва совхозда бор. Республика юбилейи кунида биз уларнинг номларини фахрланиб тилга олмоқдамиз. Лекин шу билан бирга, биз гарчи шу қадар юксак натижаларга эришмаган бўлсалар-да, лекин ўз постларида туриб ҳалол ва виждонан меҳнат қилаётган, Ватан ва халқ олдидаги ўз бурчларини яхши бажараётган меҳнатчиларни ҳам унутмаймиз.

Республика қишлоқ хўжалик меҳнатчилари партия XXIII съездининг, КПСС Марказий Комитети март ва май Пленумларининг қарорларига амал қилиб, Қирғизистон ССРда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришга доир муҳим топшириқларни бундан буён ҳам шараф билан бажариш учун ўзларининг куч ва ғайратларини бундан буён ҳам аямасликларига КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати қатъий ишонадилар.

Ўртоқлар, жамиятимизнинг социал структураси батамом ўзгарганлиги, халқнинг маданий ва маънавий қиёфасида, шу жумладан, Қирғизистон ССРда жуда катта ўзгаришлар рўй берганлиги, ҳеч шубҳасиз, социализмнинг энг катта ғалабалари қаторига киради.

Аҳолининг социал состави жиҳатидан ҳозирги вақтда Қирғизистоннинг қандайлигига назар солсангиз, ишчилар синфи ниҳоят даражада ўсганлиги биринчи галда кўзга ташланади. Революциядан олдин Қирғизистонда ўзининг ишчилар синфи бўлмаган эди. Ҳозир эса саноатда, транспортда, қурилишда ва совхозларда 300 мингга яқин ишчи ишлаб турибди. Ишчилар синфи вужудга келтирилганлиги Қирғизистондаги социалистик қурилишнинг жуда катта ғалабасидир.

Қирғизистонда деҳқонларнинг қиёфаси ҳам таниб бўлмас даражада ўзгарди. Илгариги кўчманчи чорвадор ўрнида бутунлай янги деҳқон — колхозчи — ўқимишли, техника ва илмдан яхши хабардор, ҳозирги замон ишлаб чиқариш қуроллари билан қуролланган ва шу қуроллардан мукаммал фойдалана оладиган, ўз эътиқоди жиҳатидан қайтмас коллективчи бўлган киши пайдо бўлди.

Совет зиёлиларининг кўп сонли отряди вужудга келтирилганлиги Қирғизистондаги социал тараққиётнинг жуда катта муваффақиятидир. Маълумки, чоризм йилларида Қирғизистонда зиёли кадрлар, айниқса туб миллатлардан бўлган кадрлар йўқ эди. Ўша вақтларда қуръонни чала-чулпа ўқиш ва тушунтиришни билган муллалар ва бойлар доннишманд ва уламо ҳисобланар эди.

Энди Қирғизистоннинг қандай кадрлари борлигига бир назар солинг. Республикада партия, давлат ва хўжалик раҳбарларининг тажрибали кадрлари етиштирилди. Ишлаб чиқариш ва билимнинг ҳамма соҳаларида илмий ходимлар ва мутахассислар ўсиб етишди, фан ва халқ маорифининг жуда кўп арбоблари тарбиялаб етиштирилди. Республика халқ хўжалигининг ўзидагина олий ва ўрта малакали 106 мингдан кўпроқ мутахассис ишлаб турибди. Демак, республикада ҳар 25 кишига ўрта ёки олий маълумотли бир мутахассис тўғри келади. Қишлоқ хўжалигидаги юқори малакали ишчи ва механизатор кадрлар ҳали бу ҳисобга кирмайди. Республикада 31 мингдан кўпроқ муаллим, 5 мингга яқин врач, 15 мингдан кўпроқ ўрта медицина ходими ишлаб турибди. Республика илмий ходимларининг сафида 3.700 дан кўпроқ олим бор, шулардан 1 мингга яқини фан докторлари ва кандидатларидир. Биз ана шу тантанали кунда республикада хизмат кўрсатган ўқитувчилар Жолоч Олтмишбоев, Михаил Алексеевич Рудаков, республикада хизмат кўрсатган врачлар Қосим Салоҳиддинович Неъматуллин, Нина Иосифовна Кадомцева, Юсуп Қосимович Қосимов, Қирғизистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент-аъзоси Михаил Николаевич Лушчихин, академик Бегимали Жамғирчинов ўртоқларнинг ва Қирғизистон меҳнаткаш интеллигенциясининг кўпгина бошқа намояндаларининг фидокорона меҳнатини қайд қилиб ўтамиз.

Энг муҳими шуки, зиёли кадрлар тайёрлаш йил сайин ошиб бормоқда. Қирғизистонда ҳар 10 минг кишига олий ўқув юртининг 122 студенти тўғри келади. Бу кўпми, ёки озми? Яқин-яқингача ўзларини ўқимишли деб гердайиб келган Европадаги бир қанча капиталистик мамлакатларни кўрсатиб ўтиш мумкин, эндиликда эса шу мамлакатлар олий маълумотни ривожлантиришда Қирғизистон билан беллаша олмайдилар.

Кўриб турибсизки, ўртоқлар, Совет ҳокимияти йиллари мобайнида Қирғизистонда бутунлай янги социалистик жамият пайдо бўлди, янги ишчилар синфи, янги колхозчи деҳқонлар, янги совет зиёлилари тарбиялаб етиштирилди. Буларни тарбиялаш ва тайёрлашда рус халқи ва мамлакатимизнинг бошқа ҳамма халқлари, айниқса социализм қурилиши дастлабки даврида қирғиз халқига катта ёрдам кўрсатдилар.

Лекин социализм Совет Шарқи хотин-қизларини батамом озодликка чиқарганлигини айтиб ўтмасак Қирғизистон республикасидаги социал ўзгаришлар манзарасини тўлиқ ва мукаммал кўрсатмаган бўламиз. Маданиятсизлик ва жаҳолат шароитида ярим қул ҳолида кун кечириб, илгари бутунлай эзилиб ётган мазлума қирғиз хотин-қизлари учун Совет ҳокимиятининг ғалабаси маънавий, маданий ва руҳан тикланиш даврини бошлаб берди, бунинг натижасида хотин-қизлар биринчи марта ўзини инсон деб ҳис қиладиган бўлиб қолмасдан, шу билан бирга ўз кучини тўла равишда англайдиган ҳам бўлиб қолди, ўз ақли ва талантининг бутун бойлигини кўрсатишга, ўзидаги қудратли ижодий қобилиятларни жамиятимиз ҳаётининг ҳеч бир истисносиз ҳамма соҳаларида сарфлаш имкониятига ҳам эга бўлиб қолди. Қани айтингчи, ўртоқлар, совет хотин-қизлари ўз меҳнатлари билан жуда катта ҳисса қўшмаганларида умуман Совет Иттифоқи, Қирғизистон республикаси ҳозир биздаги мавжуд жуда катта муваффақиятларга эга бўла олурмиди, иқтисодий, социал, сиёсий ва маданий тараққиёт йўлида биз шу қадар олға ўтиб кета олурмидик?

Шу сабабли, республикангиз юбилейи кунида оналаримиз, хотинларимиз ва опа-сингилларимизга, меҳнатчи хотин-қизларга, меҳнатда ва буюк коммунистик ишимизнинг тантанаси учун курашда эркакларнинг жанговар сафдошлари бўлган аёлларга ташаккур ва ҳурмат изҳор қилмасдан ўтиб бўлмайди.

Республикада партия раҳбарлигида халқимиз кекса бўғинининг муносиб ўринбосари ва ворисси бўлган ажойиб ёшлар тарбиялаб етиштирилди. Қирғизистон комсомоллари ва ёшлари партия ва халқнинг ҳар бир чақириғига ҳамиша жон-дилдан лаббай деб жавоб бериб, жонажон республика экономикасини ва маданиятини ривожлантирмоқ учун кўпгина фойдали ишлар қилиб келдилар. Меҳнатсевар, талантли, зеҳнли ёшларимиз зўр эҳтирос билан меҳнат қилмоқдалар, ўқимоқдалар, билим ва маданиятни эгалламоқдалар, ишчилар ва деҳқонлар билан биргаликда меҳнат қилиб, ўзларини кекса бўғин яратиб берган барча ғалабалар ва бойликларнинг ворисси ва хўжайини бўлишдан иборат масъулиятли ролни бажаришга тайёрламоқдалар. Республика комсомоллари ва ёшларига мана шу фахрли ва қийин ишда катта муваффақиятлар тилашга, уларнинг барча фойдали ташаббусларига зўр муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Маориф ва маданиятни ривожлантириш соҳасида ҳам Қирғизистонда вужудга келтирилган ўзгаришлар ҳаммани ҳайратда қолдиради, ўртоқлар! Республика тузилган йилда унинг аҳолиси бир миллион киши эди. Шу аҳолидан 16 ёшдан 39 ёшгача бўлган 400 мингга яқин киши бутунлай саводсиз эди. Қирғиз халқи ўз маданиятини ривожлантиришда қирқ йил ичида нақадар олға ўтиб кетди! Республикада етти йиллик таълим тугалланди ва ҳозир умумий саккиз йиллик таълим амалга оширилмоқда. Қирғизистон, аслини олганда ёппасига саводхон республика бўлиб қолди. Унинг ўз миллий ёзуви яратилди. Нашриётчилик иши ғоят ривожлантирилди. Қирғизлар Маркс, Энгельс, Ленин асарларини, рус ва жаҳон адабиёти классикларининг асарларини ўз она тилларида ўқимоқдалар.

Совет ҳокимияти йиллари мобайнида қирғиз халқининг чинакам халқ адабиёти ва санъати вужудга келди ва равнақ топди, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг қудратли воситаси бўлиб қолди. Ёзувчилар, рассомлар ва композиторлар бадиий ижодкорлик ва маданиятнинг бошқа соҳаларида қирғиз халқи узоқ асрлар давомида яратган нарсаларнинг ҳаммасини жуда катта меҳр-муҳаббат билан авайлаб тўпладилар, сақлаб қолдилар ва ижодий ривожлантирдилар. Қирғизистон халқ шоири, академик А. Тўқонбоев, Давлат мукофоти лауреати, академик ёзувчи С. Содиқбеков, Ленин мукофоти лауреати Ч. Айтматов, халқ рассомлари Г. Айтиев, Л. А. Ильина, С. А. Чуйков, ССР Иттифоқи халқ артистлари А. Малдибоев, Б. Бешналиева, С. Киизбоева, М. Рисқулов ва Қирғизистоннинг шулар сингари бошқа кўпгина атоқли маданият ва санъат арбоблари ижодиёти фақат мамлакатимиз меҳнаткашларигагина эмас, шу билан бирга, кўпгина чет мамлакат меҳнаткашларига ҳам маълум. Социалистик Қирғизистон ёзувчиларига, рассомларига, композиторларига, барча маданият арбобларига чин кўнгилдан янги ижодий муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Ўртоқлар! Қирғизистон ССРнинг, қирғиз халқининг жуда катта муваффақиятлари умумхалқ томонидан тақдирланди — республика икки марта Ленин ордени билан мукофотланди. Республиканинг минглаб меҳнаткашлари СССР орденлари ва медаллари билан мукофотландилар, уларнинг энг яхшилари эса мамлакатимизда энг юксак унвонга — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлдилар.

Зўр хурсандлик билан шуни айтишим кераккι, ССР Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Қирғизистон ССРнинг Ўш области хўжалик ва маданий қурилишда меҳнаткашлар эришган муваффақиятлар учун Ленин ордени билан мукофотланди.

(Ўртоқ Шелепин СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб беради).

Ўш областининг барча меҳнаткашларини, шунингдек бу қимматли мукофотдан хурсанд бўлаётган республиканинг барча меҳнаткашларини ҳам мана шу юксак мукофот билан астойдил қутлашга ҳамда Ўш областининг барча меҳнаткашларига иқтисодий ва маданий қурилишда янги муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Ўртоқлар! Бундан қирқ олти йил муқаддам В. И. Ленин башорат бериб қуйидаги улуғ гапни айтган эди: «... Қарам ва ожиз миллатларга Совет Республикалари Иттифоқидан бошқа нажот йўқ...» (Асарлар, 4- нашр, 31 том, 128 бет).

Умуман бутун Совет Иттифоқининг ва хусусан ҳар бир иттифоқдош республиканинг ривожланиш тарихи В. И. Ленин берган шу кўрсатмаларнинг ҳаётийлиги ва ҳаққонийлигини кўрсатувчи яққол далилдир.

Мамлакатимиз халқлари битта яхлит Совет Республикалари Иттифоқида бирлашганликлари ва Лениннинг дўстлик, қардошлик ва ўзаро ёрдамлашиш принципларини муқаддас билиб амалга ошириб келганликлари туфайлигина совет халқи империалистларнинг юртимизга икки марта қилган қонли босқинини қайтаришга ҳамда муқаррар қул қилинишдан ва ҳатто батамом қирилиб кетишдан қутулиб қолишга муваффақ бўлди.

В. И. Ленин васият қилиб қолдирган СССР халқлари иттифоқи туфайлигина биз қудратли жуда катта экономикани вужудга келтиришга ва айни вақтда иттифоқдош республикаларнинг ҳар қайсисида ишлаб чиқарувчи кучларни ғоят тез ривожлантиришни таъминлашга қодир бўлдик. Қирғиз халқининг муваффақиятлари Совет Иттифоқидаги барча халқлар буюк ҳамдўстлиги муваффақиятларининг таркибий қисмидир.

Ватанимиздаги бошқа халқларнинг ҳаммаси каби қирғиз халқи Қирғизистон Компартиясининг раҳбарлигида буюк Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини, унинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамламоқ учун қўлидан келган ҳамма ишни қилиб келди ва қилмоқда, халқлар ўртасидаги дўстлик ва қардошлик сиёсатига ҳамиша содиқ бўлиб келди ва содиқ бўлиб қолмоқда. Бу эса ҳаммамизни қувонтирмоқда.

(Охири учинчи бетда).

Ўртоқ А. Н. ШЕЛЕПИН нутқининг охири

(Боши иккинчи бетда).

Эндиликда буюк ва шонли совет халқининг, мамлакатимиздаги барча социалистик миллатлар ва элатларнинг қўлида бўлган барча улкан маънавий ва моддий бойликларни ҳисоблаб адо қилиб бўлмайди. Бу бойликлар ҳақиқатан сон-саноқсиз ва ажойиб бойликлардир. Ҳозирги инсоният ўзининг энг олижаноб орзуларини рўёбга чиқаришга қодир бўлган ва, образли қилиб айтганда, эртакни ҳақиқатга айлантира олган совет халқига, социалистик миллатларимизга, Коммунистик партиямизга қойил қолиб, уларга ўзининг муносиб чуқур хурматини изҳор этмоқда. СССР халқларининг маҳкам ва бузилмас дўстлиги ва қардошлиги Совет Иттифоқидаги барча социалистик миллатларнинг мана шундай энг катта бойликларидан биридир.

В. И. Лениннинг буюк орзуси мамлакатимиз халқларининг қардошларча ҳамдўстлигини вужудга келтириш эди. У, халқларнинг мана шу дўстлигини вужудга келтирмоқ, чиниқтирмоқ, мустаҳкамламоқ ва ривожлантирмоқ учун ўзи ҳаёт чоғида ҳамма чораларни кўрди. У, биздан кета туриб эса, бу ишни Коммунистик партияга ва Совет Иттифоқи халқларига ўзининг энг буюк васиятларидан бири қилиб қолдирди. Партия, Ватанимиз халқлари ҳам ўз йўлбошчисининг мана шу буюк васиятини порлок равишда амалга оширдилар. СССР халқларининг дўстлигини кўз корачиғидек сақлайлик, миллатчилик идеологиясининг заҳарли уруғларини сочмоқ, қардош совет халқлари орасига нифоқ солмоқ учун империализм қилаётган уринишларнинг ҳаммасига энг қақшатқич зарба берайлик, ўртоқлар. Империализм илгари ҳам шундай уринишлар қилиб келди, ҳозир ҳам қилмоқда, келгусида ҳам шундай қилишга уринаверади, албатта. Шунинг учун ҳам у, совет халқларининг ашаддий душманидир, шунинг учун ҳам у империализмдир. Совет Иттифоқидаги барча социалистик миллатларнинг энг буюк ғалабаси, Коммунистик партиямизнинг энг буюк ғалабаси — СССР халқлари дўстлиги мустаҳкамлансин ва ривожлансин!

Ўртоқлар! Совет Иттифоқининг ленинчи Коммунистик партияси совет кишилари эришаётган барча ғалабаларнинг ташкилотчиси, йўлбошчиси ва раҳбаридир. Қирғизистон Коммунистик партияси Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг синалган ва жанговар отрядларидан бири. Қирғизистон Коммунистик партияси туғилган йилда бутун Қирғизистонда атиги 2592 коммунист бор эди. Маслакдошларнинг мана шу кичкина тўдаси гап коммунистларнинг сонида эмас, балки идеалларнинг ленинча ҳақиқатида ва партия сиёсатининг ҳаклигида эканлигига қатъий равишда амин эдилар. Шунинг учун ҳам улар дадил жангга отландилар, оммани ўзларига эргаштирдилар ва енгиб чиқдилар.

Ҳозирги кунда Қирғизистон Коммунистик партиясининг сафларида уч мингтадан кўпроқ партия ташкилотида бирлашган 94 мингдан зиёдроқ коммунист бор. Мана шунинг ўзи республика меҳнаткашлари орасида Коммунистик партиянинг обрўси ниҳоят даражада баланд эканлигини, унга муҳаббат ва унинг сафларига киришга интилиш эса ғоят катта эканлигини кўрсатиб турибди.

Қирғизистон Компартиясига, унинг Марказий Комитетига, Марказий Комитет бюросига, республиканинг барча партия ташкилотларига, барча коммунистларига хўжалик, давлат ва маданий қурилишга раҳбарлик қилиш соҳасида олиб бораётган қийин, буюк ва олижаноб ишларида КПСС Марказий Комитети номидан янги муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Ўртоқлар! Шу дамгача биз ютуқлар ва муваффақиятлар тўғрисида гапирдик. Лекин у ёки бу юбилейни нишонлаётган вақтда ҳал этилмаган масалаларни ҳам унутмаслигимиз керак, деб В. И. Ленин берган маслаҳат эсингизда. Т. Усубалиевнинг докладида асосий камчиликлар партиявий тил билан қисқа ва аниқ қилиб айтиб ўтилди. Аввало, бу камчиликлар шундан иборатки, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг жуда катта резервларидан ҳали ҳам тузук фойдаланилмаётир. Асосий ишлаб чиқариш воситаларидан етарли фойдаланилмаётир. Меҳнат унумдорлиги ҳали ҳам паст. Брак ва хўжасизлик натижасида ишлаб чиқаришда нобудгарчиликлар кўп ва ҳоказо. Ўтган йил, масалан, колхоз ва совхозларда давлатга топширилган ҳар бир қўйдан ўрта ҳисобда 3 килограммдан жун қирқиб олинган бўлса, бу йил атиги 2.8 килограммдан жун қирқиб олинди. Республикада давлатга сотилган ҳар бир қўйнинг оғирлиги ўрта ҳисобда 46 килограмм бўлди, илғор хўжаликларда эса, 55-60 килограммга етади.

Пахтанинг ҳосилдорлигида ҳам шундай фарқ бор — ўртача ҳосилдорлик гектар бошига 22,9 центнер бўлди, энг яхши хўжаликларда эса 35 центнерга етади ва ундан ҳам ошиқроқдир. Саноат буюмларининг сифати ва қурилиш сифати ҳам кўнгилдагидек эмас.

Сизлар ўз резервларингизни, камчиликларингизни ва ҳал этилмаган вазифаларингизни ўзларингиз яхши биласиз. Зотан, бу вазифаларни ўзларингиздан бошқа ҳеч ким ҳал қилиб бермайди. Биз ҳаммамиз сизлар мазкур камчиликларни ва бошқа камчиликларни мумкин қадар тез ҳал қилиб, бор резервларни халққа хизмат эттирмоқ учун бутун кучингизни партиявий ғайрат билан сафарбар қилишингизга ишонамиз.

Ўртоқлар! Совет Иттифоқининг ички ва халқаро аҳволи тўғрисида гапирадиган бўлсак, бу масалалар яқинда КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Москвада ўтказилган Польша — Совет дўстлиги митингида сўзлаган нутқида ва СССР Министрлар Совети раиси ўртоқ А. Н. Косигиннинг Свердловск шаҳри меҳнаткашларининг Польша партия-ҳукумат делегацияси билан учрашувида сўзлаган нутқида баён қилиб берилди. Шу сабабли қисқача шу гапларни айтиб ўтишга ижозат бергайсиз. Умуман, мамлакат халқ хўжалигидаги ишлар тамомила қониқарли бормоқда. Янги беш йиллик суръатларини жадаллаштирмоқда. Саноат маҳсулотининг умумий ҳажми жиҳатидан ҳам, саноат маҳсулоти энг муҳим турларининг кўпчилиги жиҳатидан ҳам шу йил III квартал планини ва тўққиз ойлик планни бажарди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ўтган йилнинг тўққиз ойидагига нисбатан 8,3 процент ўсди. Электр энергияси, химия маҳсулотлари, машинасозлик ва металл ишлаш, енгил саноатда маҳсулот ишлаб чиқариш, маданий-маиший хизмат товарлари ишлаб чиқариш айниқса юксак даражада — 9 процентдан тортиб 12 процентгача ўсди. Меҳнат унумдорлиги бу давр ичида 5 процент кўпайди.

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорига мувофиқ ўтказилаётган иқтисодий ислоҳот тобора кенг кўламда амалга оширилмоқда. Бу ислоҳот яхши натижалар беряпти.

Ўтган ойлар ичида истеъмол буюмлари ва аввало, саноат товарлари ишлаб чиқариш анча тез ўсганлигини ижобий бир ҳол деб таъкидлаб ўтиш керак. Масалан, шу йилнинг 9 ойи ичида жун газлама ишлаб чиқариш 10 процент, кийим-кечак ишлаб чиқариш 9 процент, устки трикотаж ишлаб чиқариш 20 процент, телевизорлар ишлаб чиқариш 25 процент, холодильниклар ишлаб чиқариш 36 процент, кир ювиш машиналари ишлаб чиқариш 14 процент кўпайди.

Ҳозирги вақтда аҳолининг қанд-шакар, маргарин, нон-булка, макарон, кондитер маҳсулотлари, ўсимлик мойи ва мол ёғи, тамаки ва бошқа бир қанча маҳсулот каби озиқ-овқат товарларига бўлган талаби асосан қондирилмоқда. Бу эса КПССнинг XXIII съездида партиямизнинг истеъмол буюмлари ишлаб чиқарадиган саноат тармоқларининг («Б» группаси) ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқарадиган тармоқлардан («А» группаси) орқада қолишини тугатиш соҳасида тутган йўли ўзининг дастлабки самараларини бераётганлигини исбот қилади. Ўртоқлар. бу гапдан бизда ҳамма масалалар ҳал этилди, деган маъно келиб чиқмайди. Йўқ, мутлақо, бундай эмас. Бизда аҳолининг талабини ва аввало, саноат товарлари — пойафзал, кийим-кечак, трикотаж ва бошқа баъзи товарларга бўлган эҳтиёжларини қондиришда ҳали қийинчиликлар бор. Аҳолининг ишлаб чиқарилаётган товарларнинг сифати, уларни ташқи безаклари тўғрисидаги жиддий ва тамомила асосли талаблари тўғрисида алоҳида гапириб ўтиш керак. Партия, унинг Марказий Комитети ва ҳукумат бу қийинчиликларни тезликда бартараф қилиш учун зарур чораларнинг ҳаммасини кўради.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бу йил ажойиб муваффақиятларга эришдилар. Мамлакатда Совет Иттифоқининг бутун тарихида бу йил энг кўп дон ҳосили олинди. Пахта, қанд лавлаги, кунгабоқар ва бошқа экинлардан ҳам яхши ҳосил етиштирилди. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш кўпайди. Бу йил сут етиштириш ўтган йиллардагига нисбатан жуда юксак даражага кўтарилди. Шу йилнинг 1 октябрида эса 1964 йилнинг шу пайтига нисбатан 1,2 миллион тонна ортиқ гўшт тайёрланди. Партиянинг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш юзасидан КПСС Марказий Комитети март Пленумида ишлаб чиққан тадбирларининг амалга оширилиши, шунингдек партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари томонидан кенг кўламда олиб борилган ташкилотчилик иши қишлоқ хўжалигини юксалтиришда муҳим роль ўйнади.

Дарҳақиқат, ўртоқлар, партиямизнинг Марказий Комитети ва Совет ҳукумати халқ хўжалигини бутун чоралар билан юксалтириш, совет халқининг турмуш даражасини янада кўтариш йўлини изчиллик билан ўтказиб келмоқдалар. Мамлакатимизнинг ҳамма қисмида жонкуярлик билан қизғин, мураккаб ижодий иш олиб борилмоқда. Бу иш ҳаммамиздан кўп куч ва кўп вақт сарф қилишни талаб этади. Совет халқи ўзининг асосий иши билан — янги беш йиллик план вазифаларини амалга ошириш, янги жамият қурилиши билан астойдил шуғулланмоқда. Ана шу буюк ишда қийинчиликларга учрамоқдамиз ва бу қийинчиликлар ҳали бўлаверади. Аммо бу қийинчиликлар бартараф қилинадиган қийинчиликлардир ва бизнинг халқимиз партия етакчилигида бу қийинчиликларни бартараф қилади.

Бизнинг партиямиз коммунистик қурилиш соҳасида ўз вазифаларини ҳамиша халқаро аҳволни ҳисобга олиб ҳал этиб келмоқда. Халқаро вазият тобора социализм ва демократия кучлари фойдасига таркиб топмоқда. Совет Иттифоқи ва бутун жаҳон социализм системаси халқаро таъсирининг тобора ўсаётганлиги, миллий озодлик ҳаракатининг юксалиб бораётганлиги, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг ривожланиб бораётганлиги, халқларнинг агрессияга қарши, аввало Америка империализмига қарши, тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун курашда антиимпериалистик фронтининг мустаҳкамланаётганлиги — ҳозирги тараққиётнинг асосий тенденциясидир.

Шу билан бирга капитализм умумий кризиси чуқурлашиб бормоқда, капиталистик мамлакатлар ўртасидаги зиддиятлар кучаймоқда, капитал мамлакатларида пролетариатнинг синфий кураши активлашмоқда, капитализмнинг позициялари заифлашмоқда; империализм ўзининг агрессив кирдикорларини кучайтирмоқда.

Бундай шароитда бизнинг партиямиз барча мамлакатлардаги коммунистик ва ишчи партиялар билан маҳкам жипслашиб ва бирлашиб, империалистик агрессорларни жиловлаб қўйиш, ер юзида тинчлик ишини қаттиқ туриб ҳимоя қилиш, ўзининг интернационал бурчини бажариш, ўз мустақиллиги учун курашаётган барча халқларга ёрдам бериш учун зарур ишларнинг ҳаммасини қилди ва қилмоқда.

Халқаро майдонда Совет Иттифоқининг ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг обрўси ва таъсири тўхтовсиз кучайиб бормоқда. Бутун жаҳондаги халқ оммаси уларнинг империалистлар агрессив сиёсатига қарши, тинч-тотув яшаш учун ва тинчликни сақлаш учун изчиллик билан олиб бораётган курашини қўллаб-қувватламоқда.

Кейинги вақтларда халқаро кескинлик кучайди. Ҳозирги вақтда, аввало, уруш ва агрессиянинг асосий кучи, жаҳон жандарми ва эксплуататори, ҳалок бўлиб бораётган мустамлакачилик режимларининг таянчи Америка империализми халқаро кескинлик ва халқлар хавфсизлигига қилинаётган таҳдиднинг асосий манбаидир.

Бутун прогрессив инсоният АҚШнинг Вьетнамга қарши босқинчилик агрессиясини якдиллик билан қоралади, чунки бу агрессия Шарқи-Жанубий Осиёдагина эмас, балки бутун дунёда ҳам тинчликка хавф туғдирмоқда. АҚШнинг Вьетнам халқига қарши жиноий агрессияси, Вьетнам Демократик Республикаси территориясининг ваҳшиёна бомбардимон қилинаётганлиги Америка империалистлари узоққа мўлжалланган ниятларни кўзда тутганликларини, уларнинг Осиёдаги кенг районларни социализмга ва миллий озодлик ҳаракатига қарши очиқ кураш олиб бориладиган плацдармга айлантиришга интилаётганликларини исбот қилади.

Совет Иттифоқи қаҳрамон Вьетнам халқига ҳар томонлама ёрдам — сиёсий, иқтисодий ва ҳарбий ёрдам кўрсатиб келди ва кўрсатаверади. Варшава шартномасида қатнашувчи барча давлатлар Вьетнам Демократик Республикасига бундан буён ҳам тобора кўп ва ҳар томонлама ёрдам кўрсатишга қатъий қарор берганликларини билдирдилар. Қаҳрамон Вьетнам халқи агрессорга қарши оғир шароитда кураш олиб бораётган ҳозирги кунда агрессорга зарба бермоқ учун барча социалистик мамлакатларнинг биргалашиб ва жипслашиб ҳаракат қилишлари жуда муҳимдир. Афсуски, Хитой Халқ Республикасининг раҳбарлари бошқача фикрни илгари суряптилар. Уларнинг Вьетнамни ҳимоя қилиш йўлида биргалашиб ҳаракат қилишдан бош тортаётганликларини, агрессияни даф қилишда Вьетнамга ҳақиқатан ҳам катта ва ҳар томонлама ёрдам бераётганларга жон-жаҳдлари билан ҳужум қилаётганликларини бутун дунё коммунистлари ва барча прогрессив кишилар қаттиқ қораламоқдалар. Хитой раҳбарлари бу билан аслида агрессорга кўмаклашмоқдалар ва оғир жавобгарликни ўз зиммаларига олмоқдалар.

Европанинг марказида уруш хавфининг асосий манбаи бўлган Ғарбий Германия милитаризми Америка империализмининг агрессив кучлари билан тобора маҳкам чирмашиб кетмоқда. Ғарбий Германия милитаристлари атом қуролини олишга зўр бериб интилмоқдалар — иккинчи жаҳон урушининг якунларини қайтадан кўриб чиқиш учун курашмоқдалар. Иккита энг милитарист ва агрессив давлат — АҚШ ва Германия Федератив Республикаси ҳарбий-сиёсий блокининг вужудга келаётганлиги Европа хавфсизлигини таъминлаш проблемасини халқларнинг умумий тинчлик учун олиб бораётган курашида биринчи ўринлардан бири қилиб қўйди. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг Бухарест декларациясида баён қилинган конструктив таклифлари Европа хавфсизлигини таъминлашни кўзда тутган жиддий ҳиссадир. Мавжуд чегараларнинг дахлсизлигини эътироф қилиш, Ғарбий Германияни ядро қуролига яқин йўлатмаслик, реваншчи ва милитарист кучларни зарар етказмайдиган ҳолга келтириш, икки герман давлатининг мавжудлигини амалда эътироф этиш — Европа хавфсизлигининг негизидир.

Совет кишилари ўз Ватанини тараққий эттириш учун тинч шароитлар бўлишини жуда қадрлайдилар, чунки улар уруш даҳшатларини икки марта ўз бошларидан кечирдилар, жуда кўп оғир мусибат ва машаққатларга бардош бердилар. Шу сабабли бошқа мамлакатларнинг халқлари каби биз ҳам Европа қитъасида тинчликнинг тақдири тўғрисида айниқса кўп қайғурмоқдамиз. Совет Иттифоқи, бизнинг партиямиз ва ҳукуматимиз урушқоқ империализм сиёсатига қарши актив кураш олиб бориш ва бутун дунёда тинчлик ишини мустаҳкамлаш учун ўз қўлларидан келган ҳамма чораларни кўрдилар ва кўрмоқдалар. Хитойнинг халқаро коммунистик ҳаракат сафларини бузишга қаратилган позицияси, Хитойда «буюк маданий революция» номи билан содир бўлаётган воқеалар коммунистларни ва бутун дунёдаги прогрессив кишиларни астойдил ташвишга солмоқда. Бу воқеалар Хитой раҳбарларининг ихтилофларни қасддан кучайтириш йўлидан бориб, социализм қуриш ишига, халқаро коммунистик ва ишчи ҳаракатига жиддий зарар етказаётганликларини исбот қилади. Бизнинг партиямиз марксизм-ленинизмнинг мустаҳкам, принципиал негизида социализм, халқаро коммунистик ҳаракатнинг барча кучларини жипслаштиришга эришмоқ учун бундан буён ҳам қўлидан келган ҳамма чораларни кўраверади.

Халқаро кескинлик тобора авж олаётган, империалистик кучларнинг агрессивлиги ва авантюризми кучайиб бораётган бир шароитда ҳаммамиз революцион ҳушёрлигимизни юксак даражага кўтаришимиз ва шонли Қуролли Кучларимизни, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини, Совет давлатининг иқтисодий қудратини бундан буён ҳам мустаҳкамлашимиз, ҳар бир совет кишисини юксак сиёсий, революцион онглилик, ғоявий эътиқод ва халқ иши учун курашда сабот-матонатли бўлиш руҳида тинмай тарбиялашимиз керак.

Азиз ўртоқлар!

Республикангизнинг халқи ва сизнинг партия ташкилотингиз босиб ўтган йўлга бир назар солиб, ҳаққоний мамнуният туйғулари билан шу гапларни айта оладилар: Дарҳақиқат, бу йиллар беҳуда кетмади; ҳаммамиз жонбозлик билан меҳнат қилдик, кўп ишларни қила олдик. Бу ишларнинг натижалари яққол кўриниб турибди; кўрсатишга, кўздан кечиришга, фахрланишга арзийдиган ютуқларимиз бор. Аммо, ўртоқлар, партиямизнинг Совет Иттифоқидаги барча халқларнинг истиқбол сари қўяётган буюк ҳаракати давом этмоқда. Вақт бизни кутиб турмайди. Шу вақтгача қилинган ишларнинг ҳаммасига қараганда ҳам яна анча кўпроқ ишлар қилишимиз керак. Тарих дам олиш учун бизга фурсат бермайди. Аммо бу ҳол сиз билан бизни қайғуртирмай, балки аксинча, қувонтиради, чунки совет кишилари меҳнатни, коммунизм тантанаси йўлидаги курашни ўз ҳаётининг мақсади ва маъноси, деб биладилар. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIII съезди ва янги беш йиллик план белгилаб берган буюк вазифаларни ҳал этмоқ учун халқимиз кўп меҳнат қилмоғи керак. Ўртоқлар, сизларга ва сизлар орқали республиканинг барча меҳнаткашлари, коммунистларга экономика ва маданиятни ривожлантиришда, коммунистик қурилиш вазифаларини амалга оширишда янгидан-янги катта муваффақиятларни чин кўнгилдан истаб изҳор қилган тилакларим билан ўз нутқимни тамомлашга ижозат бергайсиз.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг табрикномасини сизнинг ижозатингиз билан ўқиб бераман.

(Ўртоқ А. Н. Шелепиннинг нутқи гулдурос, давомли қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди).

ЛЕНИН ЙЎЛИДАН КОММУНИЗМ САРИ

(Боши биринчи бетда).

Бизнинг бугунги байрамимиз, деди ўртоқ Усубалиев, ўзининг алоҳида тантанали тус олганлиги билан ажралиб турибди. Биз бу байрамни КПСС XXIII съезди қарорлари туфайли Совет ҳокимиятининг ярим асрлик юбилейига ва В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига тайёргарлик туфайли вужудга келган беқиёс сиёсий активлик вазиятида нишонламоқдамиз. Социалистик ватанимиздаги барча халқларнинг тақдири Улуғ Октябрь билан, азиз Ильичнинг номи билан боғлиқдир.

Қирғизистон совет социалистик давлатининг ташкил этилганлиги ва ривожланганлиги Улуғ Октябрнинг ажойиб самараларидан бири бўлиб, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ленинча миллий сиёсати амалга оширилганлигининг ёрқин тимсолидир.

Бизнинг юбилейимиз — совет халқларининг дўстлиги ва қардошлиги байрамидир, ленинча миллий сиёсат тантанасининг байрамидир. Катта ва аҳил оиладаги байрамга ҳамма қариндош-уруғлар тўпланганн каби, бизнинг бугунги юбилей тантаналаримизга ҳам дўстларимиз ва қардошларимиз — совет халқлари улуғ оиласининг вакиллари тўпланишди.

Ўтган 40 йил қирғиз халқининг ривожида чинакам буюк давр бўлди. Ана шу қисқа вақт ичида қирғиз халқи эришган муваффақиятларни унинг шундан аввалги бутун кўп асрлик тарихи мобайнида эришган нарсаларига асло таққослаб бўлмайди.

Қуруқ ва қисқа бўлса ҳам ғоят маънодор бўлган рақамлар тили шу муваффақиятлар ҳақида гапириб бера олсин. Совет ҳокимияти йиллари мобайнида Қирғизистонда 500 тадан ортиқ йирик саноат корхонаси қурилди. Саноат ишлаб чиқаришининг 30 дан ортиқ тармоғи янгидан вужудга келтирилди. Қирғизистон саноати ўзининг революциядан аввалги даражасидан юз баравардан зиёд ошиб кетди.

Қирғизистоннинг беҳисоб ер ости бойликлари, ундаги дарёларнинг қудратли энергияси совет халқига хизмат қилдирилмоқда.

Колхоз-совхоз чорвачилиги чинакам бойликдир. Ҳозир республикада 8,5 миллион бошга яқин, яъни революциядан аввалги Қирғизистондагига нисбатан уч баравардан ортиқ қўй бор.

Қирғизистон меҳнаткашларининг турмуш даражаси беқиёс ўсиб кетди. Сўнгги ўн йил ичида бир миллиондан ортиқ киши ёки аҳолининг 40 процентга яқини янги квартираларга кўчиб чиқди ёки ўзларининг уй-жой шароитини яхшилаб олди.

Сўнгра докладчи республиканинг халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, маданият соҳасидаги муваффақиятлари ҳақида гапиради.

Совет халқларининг қардошлик оиласида Совет ҳокимияти йилларида қирғиз халқи қувончли муваффақиятларга эришди. Бу муваффақиятларга мамлакатдаги буюк социалистик ўзгартиришларга улуғ Ленин асос солган ва тарбиялаб вояга етказган коммунистлар партияси бошчилик қилаётганлиги туфайли эришиш мумкин бўлди. Қирғизистон Компартияси — КПССнинг содиқ ва жанговар отрядларидан биридир. 1925 йилда республика партия ташкилотларида 2.600 дан камроқ коммунист аъзо бўлиб турган бўлса, ҳозирги кунда Қирғизистон Компартияси 94 минг кишини бирлаштириб турибди.

Қирғизистон коммунистлари КПСС XXIII съезди қарорларига амал қилиб, бундан буён ҳам совет интернационализми байроғини баланд кўтариб бориб, меҳнаткашлар оммасини Ленин партияси теварагига маҳкам жипслаштиришни, уларни коммунизм ғалабаси сари муваффақиятли бошлаб боришни ўзларининг энг асосий вазифалари деб биладилар.

Қирғиз халқи мамлакатимиздаги қардош халқларга чексиз миннатдорчилик ҳис-туйғуларига тўлиб тошган. Қирғизистон экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда меҳнаткашларимизга чинакам фидокорона ёрдам кўрсатган ўзининг улуғ оғаси — рус халқига қирғиз халқи ўз қалбининг энг нозик жойларидан чиқариб, алоҳида миннатдорчилик билдиради.

Ўртоқ Усубалиев республика меҳнаткашлари янги беш йиллик биринчи йилининг топшириқларини қандай бажараётганликларини гапириб берди. Саноат тўққиз ойлик планни муддатидан олдин бажарди. Ватан омборларига 195 минг тоннага яқин дон, шу жумладан 50 минг тоннадан ортиқ пландан ташқари дон тўкиб қўйди. Бу йил қирғиз чўпонлари жуда яхши меҳнат қилдилар. Мамлакат саноати улардан 27 минг тонна майин ва ярим майин жун олди.

Меҳнат соҳасидаги куч-ғайратларимизнинг мевалари, деди Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, шак-шубҳасиз каттадир. Лекин камчиликлар ва нуқсонлардан кўз юмиш нотўғри бўлур эди. Саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ўстиришнинг, аҳоли фаровонлиги ва маданий даражасини оширишнинг жуда катта резервларидан ҳали ҳам тўла-тўкис фойдаланилаётганлиги йўқ.

Қирғиз халқи ўтган 40 йил мобайнидаги кураш ва меҳнатига якун ясар экан, босиб ўтган йўлига фахрланиб назар ташлар экан, — деди ўртоқ Усубалиев, шуни равшан англаб турибдики, у ўзининг барча муваффақиятлари, экономика ва маданияти барқ уриб равнақ топганлиги, ўзининг бахтиқболли ҳаёти учун аввало Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасидан, Коммунистик партиядан, унинг доно ленинча миллий сиёсатидан, мамлакат халқларининг бузилмас қардошларча дўстлигидан, барҳаёт Ленин даҳосидан миннатдор бўлмоғи керак.

* * *

Сўнгра КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Н. Шелепин нутқ сўзлади. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва ҳукуматнинг топширувига биноан у тантанали мажлис қатнашчиларини, улар орқали республиканинг барча меҳнаткашларини ажойиб байрам — Қирғизистон ССР ва Қирғизистон Компартиясининг қирқ йиллиги билан чин кўнгилдан табриклади.

(Ўртоқ А. Н. Шелепин нутқи газетанинг бугунги сонида босилган).

Ўрток Шелепин хўжалик ва маданий қурилишдаги муваффақиятлари учун Қирғизистон ССР Уш областини Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги СССР Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб эшиттирди.

Бу хушхабар гулдурос қарсаклар билан кутиб олинди.

Ўртоқ Шелепин қирғиз халқи ҳаётидаги шонли воқеа муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Қирғизистон Компартияси Марказий Комитети. Қирғизистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советига табрикномасини ўқиб берди. Табрикнома гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олинди.

Барча қардош иттифоқдош республикалар, Москва, Ленинград, оталиқдаги Кронштадт делегацияларининг раҳбарлари тантанали мажлисда сўзга чиқиб, қўш орденли Қирғизистонга оташин салом сўзларини, янгидан-янги муваффақиятлар тилаб чин кўнгилдан билдирилган истакларни айтдилар.

Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. Усубалиев табриклар учун меҳмонларга самимий миннатдорчилик билдирди, республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари КПСС XXIII съезди тарихий қарорларини муваффақиятли амалга ошириш йўлида куч ва ғайратларини аямайдилар, деб КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматини ишонтирди.

Юбилей мажлисининг қатнашчилари баланд руҳ билан КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва СССР Министрлар Советига табрикнома қабул қилдилар.

МЕҲМОНЛАР РЕСПУБЛИКА МУВАФФАҚИЯТЛАРИ БИЛАН ТАНИШМОҚДАЛАР

ФРУНЗЕ, 28 октябрь. (ТАСС мухбири). Юбилей тантаналарида қатнашмоқ учун келган меҳмонлар кўз ўнгида Қирғизистоннинг шуҳратига шуҳрат қўшган нарсаларнинг ҳаммаси, унинг бойликлари, СССР халқларининг ягона қардошлик оиласида Ленин партияси раҳбарлигида Совет ҳокимияти йилларида экономика ва маданият соҳасида эришган муваффақиятлари Қирғизистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси экспонатларида намоён бўлди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Н. Шелепин, қардош иттифоқдош республикалардан, Москва, Ленинград, қизил байроқли Кронштадтдан келган делегациялар бугун эрталаб илғор тажрибани пропаганда қилувчи ана шу ўзига хос университетни бориб кўришди. Улар Қирғизистон ССР ташкил топганлиги ва Қирғизистон Компартияси барпо этилганлигига доир материалларни кўздан кечирдилар, республиканинг қирқ йиллик ўсиш одимлари билан қизиқиб танишдилар.

Меҳмонлар саноат, қишлоқ хўжалиги павильонларида бўлишди, тоғлик республиканинг донгини чиқарган сермаҳсул чорва моллар кўригида ҳозир бўлишди.

Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. Усубалиев, республика Министрлар Советининг раиси Б. Мамбетов, Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Т. Кулатов, Қирғизистоннинг бошқа масъул ходимлари меҳмонлар билан бирга виставкага келдилар.

Расмий хабарлар

СОВЕТ РАҲБАРЛАРИНИНГ ФРАНЦИЯГА ҚИЛАДИГАН ЖАВОБ ВИЗИТЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Франция республикасининг президенти генерал де Голль Совет Иттифоқига қилган визити вақтида Л. И. Брежневни, А. Н. Косигинни ва Н. В. Подгорнийни Францияга таклиф қилган эди. Бу таклиф миннатдорчилик билан қабул қилинди.

Шу муносабат билан иккала ҳукумат А. Н. Косигин шу йил декабрь ойининг биринчи ярмида расмий визит билан Францияга боради, деб ўзаро келишдилар.

Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний Францияга 1967 йилда борадилар. Бу визитларнинг муҳлати кейинчалик белгиланади.

БИТИМЛАР ИМЗОЛАНДИ

27 октябрда Совет—Марокаш битимлари имзоланди.

СССР ҳукуматининг ваколатига биноан, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва Марокаш қироллиги ҳукуматининг ваколатига биноан Марокаш ташқи ишлар министри Муҳаммад Шарқавий қуйидаги битимларни имзоладилар: СССР билан Марокаш қироллиги ўртасида маданий ҳамкорлик тўғрисида, илмий техника ҳамкорлиги тўғрисида, радио эшиттириш ва телевидение соҳасидаги ҳамкорлик тўғрисида.

СССР ҳукуматининг ваколатига биноан СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев ва Марокаш қироллиги ҳукуматининг ваколатига биноан Марокаш ташқи ишлар министри Муҳаммад Шарқавий СССРдан Марокаш қироллигига машиналар ва асбоб-ускуналар етказиб бериш тўғрисидаги битимни имзоладилар.

СССР ҳукуматининг ваколатига биноан СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков ва Марокаш қироллиги ҳукуматининг ваколатига биноан Марокаш ташқи ишлар министри Муҳаммад Шарқавий иқтисодий ва техника ҳамкорлиги тўғрисидаги шартномани имзоладилар.

Совет—Марокаш битимларини имзолаш вақтида Совет ҳукуматининг раҳбарлари, король Ҳасан II ва Марокашдан келган бошқа меҳмонлар ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

СОВЕТ ЖАМОАТЧИЛИГИНИНГ МЕҲМОНЛАРИ

МОСКВА, 28 октябрь. (ТАСС). ГДР Халқ палатаси делегациясининг аъзолари ГДР билан дўстлик Совет жамиятининг аъзолари бўлган москваликлар ҳузурига бугун меҳмон бўлиб келдилар. ГДР Халқ палатасининг раиси, давлат кенгаши раисининг ўринбосари, Герман — Совет дўстлиги жамиятининг раҳбари Иоганнес Дикман делегацияга бошчилик қилмоқда. Дўстлик уйида ГДРнинг Совет Иттифоқидаги элчиси Хорст Биттнер делегация билан бирга бўлди.

Совет дўстлик жамиятлари союзи президиумининг раиси Н. В. Попова ва ГДР билан дўстлик совет жамияти марказий правлениеси раисининг ўринбосари профессор И. Ф. Ивашин немис ўртоқларни самимий табрикладилар.

Иоганнес Дикман ўзининг жавоб нутқида бундай деди: Герман — Совет дўстлиги жамияти эркин немис касаба союзлари бирлашганидан кейин ГДРда аъзоси кўп ташкилот бўлиб қолди. Бу жамият ўз сафига уч ярим миллион кишини бирлаштириб турибди.

Ўртоқ Дикман иккала давлат аҳолисининг кенг табақалари ўртасидаги алоқани бутун чоралар билан кенгайтириш лозим, деди.

— Кишиларимиз мумкин қадар тез-тез учрашиб туришлари, бир-бирларини яхшироқ билишлари, — деди у, — энг муҳим масаладир.

БУГУН ЛЕНИН КОМСОМОЛИ ТУҒИЛГАН КУН

Совет комсомол-ёшлари бугун шонли сана — Ленин комсомоли туғилган кунни зўр шодлик билан нишонламоқдалар. Коммунистик партиянинг содиқ ўринбосарлари, коммунистик қурилишнинг актив қурувчилари бўлган комсомоллар революция анъаналарини кўз қорачиғидай сақлаб, янги жамият қуриш учун коммунистлар билан бир сафда туриб курашмоқдалар. Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикасининг комсомоллари ҳам ўз байрамларини меҳнатда зўр муваффақиятлар билан нишонламоқдалар. Суратда: корхонанинг илғор комсомол-ёшларидан (чапдан) Н. Алимбоев, А. Гушчина, Г. Панфилова, Ю. Логинов, А. Соттибоев ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

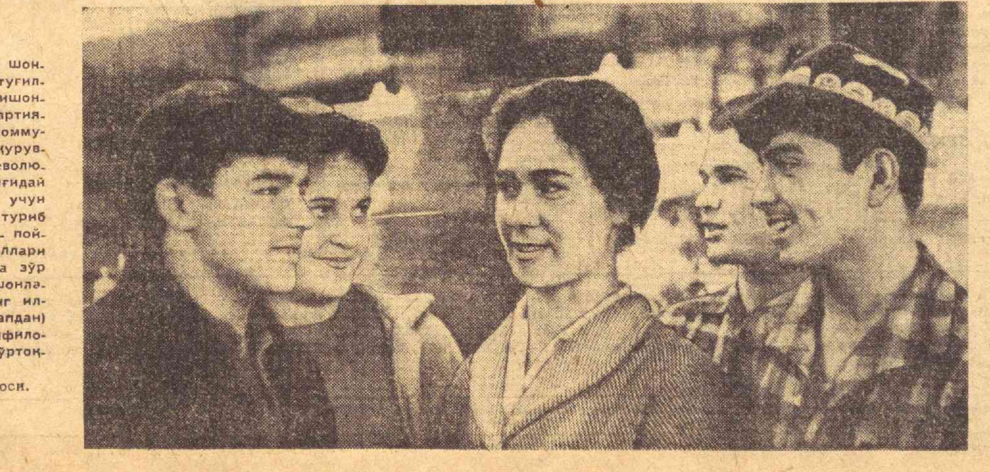

УЛКАН ХИРМОНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1966 йил 28 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — бир кунда, учинчи стун — мавсум бошидан буён, тўртинчи стун — бир кунда машинада терилган пахта, бешинчи стун — мавсум бошидан буён.

ҚҚ АССР	1,55	104,21	1,98	99,57
ҚАШҚАДАРЁ	0,65	103,85	0,24	120,92
ТОШКЕНТ	0,98	103,28	0,72	115,94
САМАРҚАНД	1,69	100,98	1,81	102,69
ХОРАЗМ	2,51	100,61	4,51	92,42
Сурхондарё	0,91	96,73	0,48	99,95
Бухоро	1,46	96,61	1,79	115,48
Фарғона	1,33	91,08	1,58	111,99
Андижон	1,42	90,11	1,06	110,36
Сирдарё	1,43	88,16	1,06	95,10
Республика бўйича:	1,41	95,67	1,44	104,60

ҚИШ. Юрий Луньков (СССР).

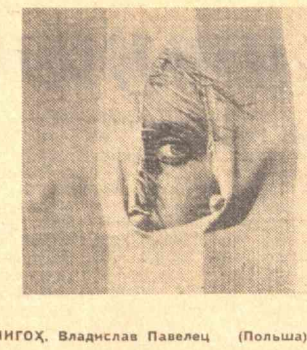

НИГОҲ. Владислав Павелец (Польша).

МОСКВАДАН ХАТ

СУРАТЛАРДА ДУНЁ ҲАЁТИ

Яқинда Москвадаги Марказий кўргазма залида Голландия гулларининг ажойиб виставкаси очилган эди. Бу кўргазмага жуда кўп москваликлар келиб, Голландиянинг гўзал табиати, унда ўсадиган хилма-хил гулларнинг мафтуни бўлган эдилар. Энди бу залда «Тинчлик ва дўстлик учун, инсонпарварлик ва тараққиёт учун» шиори остида «Интерпресс—фото-66» деб номланувчи Жаҳон фотовиставкаси очилди.

Бундай виставка ҳар икки йилда бир уюштирилиб, кейинги пайтларда традицияга айланиб қолди. Биринчи кўргазма 1960 йилда Берлинда, кейин Будапешт, Варшава шаҳарларида ўтказилган эди. Тўртинчиси эса бу йил Москвада ташкил этилди. Бу виставкага қизиқиш йил сайин ортиб бормоқда. Агар илгариги кўргазмаларга 35 мамлакат фотожурналистлари иштирок этган бўлса, Москва кўригида эса 71 мамлакат фоторепортёрлари қатнашмоқда. 7000 фото юборилди. Жюри улардан 1106 тасини ажратиб олиб, кўргазмага қўйди.

Виставкада Япония, Польша, Ҳиндистон, Венгрия, Болгария, ГДР, Гвинея, Чехословакия, Вьетнам Демократик Республикаси ва бошқа жуда кўп мамлакатлардан юборилган турли темаларга бағишланган фотолар намойиш қилинмоқда. Иккинчи жаҳон урушининг даҳшатларини, ёниб кулга айланган шаҳар ва қишлоқларни акс эттирувчи фотолар, айниқса кишиларда катта таассурот қолдирмоқда. Вьетнам Демократик Республикаси фотожурналистлари юборган расмларда эса Вьетнам халқининг АҚШ агрессорларига қарши қаҳрамонона кураши акс эттирилади, босқинчиларнинг жирканч башаралари фош этиб ташланади. Масалан, Као Ван Тхуаннинг «Ўтказмаймиз», Куанг Соннинг «Аскар аёл», Дин Нининг «Босқинчилик оқибати», Буй Зуй Линнинг «Ҳужум» сингари фотолари шулар жумласидандир.

Ганалик фотожурналист Иозеф Халифакс Ашрафи ўз расмига «Ангола озодлиги йўлида курашчи» деб ном қўйибди. Бу фотода озиб, силласи қуриган кишининг тикан симлар ичида турганлиги тасвирланади. Унинг «айби» фақат битта, озодлик талаб қилганлиги, ўз халқи ва мамлакатнинг келажаги ҳақида жон куйдирганлиги учун у шундай азобланган. Бу асар виставканинг олтин медалини олди.

Фотограф ҳаётдаги ҳодисаларни шунчаки қайд қилувчи эмас. У ҳаётни кўрсатибгина қолмай, унинг моҳиятини очиб беради, сиру-асрорини тушунтиради. Ўз санъати билан фотограф ҳам ҳаётдаги ҳодисаларни ёрқин акс эттириб беради. Шу жиҳатдан қараганда америкалик фоторепортёр Жо Холловей юборган расмнинг кишиларда катта қизиқиш уйғотаётгани ҳам бежиз эмас. «Озодлик марши» суратида озодлик юриши пайтида негрларнинг ўққа тутилаётганлиги акс эттирилган. Халқаро жюри бу расм авторини бронза медали билан мукофотлади.

Кўпгина расмларда Хиросима даҳшати акс эттирилган. Бир қатор фотоларда эса яқиндагина мустақилликка эришган ёш Гана, Гвинея, Кения, Камерун сингари мамлакатларнинг ҳаёти, турмуши акс эттирилади.

Фотовиставкада В. И. Ленинга бағишланган суратлар ҳам кўп. Мана, олдимизда совет фоторепортёрларидан А. Узлян ва Л. Бородулиннинг «Доҳий ҳузурига» деган расми турибди. Унда В. И. Ленин мавзолейига кириб бораётган ёш негр йигитининг чуқур ички кечинмалари акс этган.

Кўргазма материаллари орасида Ўзбекистон фотожурналистларининг асарлари ҳам бор. И. Збарскийнинг «1966 йил 26 апрелдан кейинги Тошкент» деган расми. Унда Тошкент аҳолисининг табиий офат пайтидаги бардоши ҳикоя қилинади.

Виставкага қўйилган ҳамма расмларни санаб ўтиш қийин, албатта. Лекин улар билан танишган киши ўзини дунёнинг ҳамма бурчакларида бўлганден ҳис қилади. Чиндан ҳам ер юзидаги барча кишиларнинг бирдан-бир мақсади тинчлик ва дўстлик, инсонпарварлик эканлиги виставка материалларида яққол кўриниб турибди.

М. БОБОХОНОВ.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

Қардош республикаларда

«ДОВУЛ» ЁНҒИНДАН ҚУТҚАРДИ

Бу воқеа Канада соҳиллари яқинида юз берди. Атлантик океанида соқчилик қилаётган «Довул» қутқариш кемаси фалокат рўй бергани ҳақида сигнал олди. Совет флотининг «Константин Ольшанский» деб аталган юк ташиш кемасида ёнғин чиққан эди. Иккала кеманинг ўртасидаги масофа юз милча келарди. «Довул»нинг капитани Вячеслав Богданов кемани дарҳол фалокатга учраганлар томонга буришга буйруқ берди.

Халоскорлар жуда ғалати манзаранинг гувоҳи бўлдилар: «Константин Ольшанский» гўё машъал янглиғ ёнарди. Команда кемани тарк этиб, қайиқларга тушиб узоқлашишга мажбур бўлди. Ҳар дақиқада ёнилғи солинган бакларга ёнғин туташиши мумкин эди. «Довул»нинг экипажи фурсатни қўлдан бермай, ўтни ўчиришга киришдилар. Анча юклар сақлаб қолинди.

(АПН).

МАМОНТ СУВЧИ

Экскаваторнинг металл ҳовучи навбатдаги руда парчаларини ердан олаётиб, қандайдир улкан суякка тақалиб қолди. Машинист дарҳол экскаваторни тўхтатди. Машина хартумида баҳайбат суяк оқариб кўринарди. Шу тариқа Кустанай областининг «Шимолий» конидаги машҳур Тўрғай боксит қатламларида 30 метр чуқурликда мамонтнинг суяги топилди.

Иртиш—Қарағанда каналининг трассасидан ҳам яхши сақланиб қолган мамонт скелети топилди.

«ОҚ ТАЙГА» ДОРИ-ДАРМОНЛАРИ

Сибирда шундай ўрмонлар борки, у ерда ҳатто тунда ҳам киши адашиб қолмайди. Сибирликлар бундай оқ қайинзорларни «оқ тайга» деб аташади. Анча вақтлардан бери беморлар «оқ тайга»га келиб, қайинларнинг танасидан қўзиқорин куртагини қидиришади ва йиғишади. Халқ бу куртакларни чага деб номлаган. Қайин қўзиқорининнинг шираси баъзи ошқозон касалликларига жуда шифобахш таъсир кўрсатади. Сибирлик овчилар узоқ вақт тайгада бўлиб, чой ўрнига чага ичадилар. Уларнинг айтишича чага шираси кишиларни турли касалликлардан сақлайди.

Ўтган асрда ҳам олимлар қайин қўзиқорининнинг хусусиятларини ўрганишган. Лекин уларнинг дорилигини билишмаган. Яқинда СССР Фанлар академиясининг Ленинград ботаника институтида чаганинг химиявий таркиби ва фармакологик таъсири батафсил синаб кўрилди. Чага ошқозон яраси ва турли гастрит касалликлари билан оғриган беморларга анча яхши таъсир кўрсатиши маълум бўлди.

Сибирликлар сарвқомат оқ қайинлардан яна бир шифобахш дори оладилар. Баҳорда қайин танасидан оқувчи шира қуёшда куриб, қалин новвотсимон елим ҳосил қилади. Бу қайин ширасининг концентратидир.

Николай МЕЙСАК,
АПН мухбири.

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

ҚЎҚОН. Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тожикистон Давлат филармониясининг Тожикистон ССР халқ артисти Шоҳиста Муллажонова раҳбарлигидаги бир группа артистлари Қўқон шаҳрида бўлиб, катта программада концерт бердилар.

Б. НОСИРОВ.

ТОШКЕНТ. Сағбон кўчасидаги «Тоҳир ва Зуҳра» магазинида кийим-кечак кўргазмаси очилди.

А. ТОШПУЛАТОВ.

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

ВЬЕТНАМДА ТИНЧЛИК БЎЛСИН

ПРАГА. «Вьетнамдаги танглик, — деди Финляндия ташқи ишлар министри А. Карьялайнен ЧТК агентлиги ходими билан суҳбатда, — дунёдаги кескинликни кучайтирмоқда ва тинч халқаро ҳамкорликни ривожлантиришга жиддий тўсиқ солмоқда. Биз халқаро сиёсий проблемаларни ҳал этишда қуролли кучдан фойдаланишга қўшилмаймиз. Вьетнам проблемасини музокаралар йўли билан ҳал этишга интилмоқ керак. Аввало, музокаралар учун қулай вазият вужудга келтириш лозим. Женева битимлари масалани ҳал этмоқ учун муносиб база бўла олади».

ОТТАВА. Торонтода чиқадиган «Глоб энд мейл» газетаси «Президент Жонсоннинг хомхаёллари» деган редакцион мақоласида бундай деб ёзади: «Жонсоннинг Тинч океан мамлакатларига қилган сафари келгуси ойда АҚШда ўтказиладиган сайловга қандай таъсир ўтказмасин, ҳозирча бу нарса Вьетнамдаги тинчлик ишини олға силжитишдан ҳеч бир ном-нишон кўринмаяпти».

Вьетнамдаги уруш, деб ёзади газета, «Бутун дунёда кучли таҳлика туғдирди». «Глоб энд мейл» газетаси Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни тўхтатишни талаб қилиб, пировардида, АҚШ ўзининг «Ханойни Қўшма Штатлар тавсия этаётган шартлар асосида музокара олиб боришга мажбур этиш мумкин, деган хомхаёллардан» воз кечиши лозим, деб таъкидлайди.

НЬЮ-ЙОРК. Бир неча ўн руҳоний ва семинария талабаси Нью-Йоркдаги «Хилтон» меҳмонхонаси олдида Вьетнамдаги урушга қарши норозилик намойиши ўтказди. (ТАСС).

ҚИСҚА ХАБАР

БЕРЛИН. 27 октябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари П. Н. Демичев ва КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети пропаганда бўлимининг мудири В. И. Степаков Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан кеча бу ерга келдилар.

Синьхуа агентлигининг хабари

ПЕКИН 27 октябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг хабар беришича, Хитой 27 октябрда «ўз территориясида ракета-ядро қуролини муваффақият билан синаб кўрган».

ЮНЕСКО БОШ КОНФЕРЕНЦИЯСИНИНГ СЕССИЯСИДА

ПАРИЖ, 27 октябрь. (ТАСС). Кеча Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг маориф, фан ва маданият масалалари билан шуғулланувчи ташкилоти — ЮНЕСКО бош конференциясининг XIV сессиясида 1967—1968 йиллар учун мўлжалланган программа ва бюджет муҳокама қилина бошланди.

Ана шу масала юзасидан ЮНЕСКОнинг бош директори Рене Майо (Франция) доклад қилди. У ташкилот бюджети лойиҳасини 61.500.000 доллар миқдорида таклиф қилди. Докладда кейинги икки йил ичида ЮНЕСКОнинг фаолияти асосан ривожланаётган мамлакатларда халқ маорифини планлаштириш ва уни ташкил этишни яхшилашга, саводсизликка қарши курашга ёшлар ва айниқса хотин-қизлар ўртасида мактабдан ташқарида ўқишга бағишланади. ЮНЕСКО, деди Р. Майо, социал фанлар соҳасида ва, жумладан, маориф ва демография ўртасидаги муносабатларни ўрганиш соҳасида алоҳида куч-ғайрат сарфлайди. Бу нарса ривожланаётган ва индустриал жиҳатдан ривожланган мамлакатлар халқларига баббаравар даражада хизмат қилишга ёрдам беради. Докладда информация хизматига жиддий эътибор берилади. Информация хизмати фан ва техниканинг ҳамма соҳаларида халқаро ҳамкорликни ривожлантиришга самарали таъсир кўрсатади.

АЛОҚА ЙЎЛДОШИ УЧИРИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 27 октябрь. (ТАСС). Кеча Кеннеди бурнидан ичида алоқа йўлдоши бўлган «Дельта» ракетаси учирилди. Парвоз траекториясини ўзгартириш юзасидан бир қанча манёврлар ўтказилганидан кейин йўлдошни стационар орбитага, тинч океаннинг марказий қисми устидаги нуқтага чиқариш мўлжалланади. «Комюникен сэтелайт» корпорацияси ишлаб чиққан ретранслятор йўлдош АҚШ билан Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатлари ўртасида радио ва телевизион алоқани амалга ошириш учун фойдаланилади.

МУЛАМБАНИНГ ИККИНЧИ МАКТУБИ

БРАЗЗАВИЛЬ, 27 октябрь. (ТАСС). Конго (Киншаса)нинг собиқ бош министри Муламба кеча кечқурун президент Мобуту томонидан таклиф қилинган миллий мудофаа министри лавозимини эгаллашга розилик берди (Маълумки, шу йил 26 октябрь куни Конго Республикасининг президенти генерал Мобуту Муламбани бош министр лавозимидан бўшатиш ҳақидаги буйруққа имзо қўйган эди. Бош министр вазифалари Мобутунинг ўзига юклатилган. Мобуту Леонар Муламбага миллий мудофаа министри лавозимини эгаллашни таклиф қилган эди. Лекин Муламба дастлаб юборган мактубида «мамлакатда вужудга келган вазият» сабабли мудофаа министри лавозимини эгаллай олмаслигини ёзган эди — **редакция изоҳи).** Мобуту номига юборилган иккинчи мактубида эса Муламба «миллий мудофаа министри вазифаларини ўз зиммасига олишга» қарор қилганини ёзади. Киншаса радиоси бугун шу ҳақда хабар берди. Радионинг таъкидлашича, мамлакатнинг собиқ бош министри йўллаган мактуб билан танишиб чиққандан сўнг ҳам президент Мобуту «бу мактубга ҳозирча ҳеч қандай аҳамият бермаяпти». Радио, Мобуту бирор қарорга келишга шошилмаяпти, деб хабар берди.

ЎЗ ҲУҚУҚЛАРИ УЧУН КУРАШМОҚДАЛАР

ИТАЛИЯ

РИМ. Италиянинг жанубидаги Пулия батраклари ва ерни ижарага олувчилардан 400 минг киши гарантияли иш бериш ҳамда моддий аҳволни ва социал таъминотни яхшилаш ҳақидаги талабларини ҳимоя қилиш юзасидан забастовка ва намойишлар ҳафталигини ўтказа бошлади.

По дарёси водийсидаги қишлоқ хўжалик ишчилари касаба союзлари ҳам иш ҳақининг оширилишини, иш вақтининг қисқартирилишини ва уй-жой шароитининг яхшиланишини талаб қилмоқдалар.

Тоскана вилоят кенгаши ва 11 коммунанинг муниципиал кенгашчилари иш ҳақи ставкасини яхшилашни талаб этиб, 24 соатлик забастовка ўтказа бошладилар. Бу райондаги муниципиал идораларининг ҳаммасида иш тўхтаб қолди.

ЯПОНИЯ

ТОКИО. Япониянинг энг йирик портларидан бири—Иокогама порти докерларидан 1.800 киши шу ой ичида меҳнат шароитининг яхшиланишини талаб этиб тўртинчи марта 24 соатлик забастовка ўтказмоқда.

ШВЕЦИЯ

СТОКГОЛЬМ. Ҳукумат ўрта мактабларнинг ўқитувчилари ва олий ўқув юртлари ўқитувчиларидан 20.800 киши ишдан бўшатилажагини эълон қилган эди. Швециядаги давлат хизматчиларининг қарийб учдан бир қисми ва 25 минг ўқитувчи бунга қарши норозилик билдириб, уч кунлик забастовка ўтказмоқда.

Швеция ўқитувчилари касаба союзи коллектив шартномаларни қайтадан кўриб чиқишни ва иш ҳақини оширишни талаб қилган эди. Маъмурлар бу талабга жавобан, локаут йўлига ўтдилар.

Ҳозирги забастовка Швецияда меҳнат тўғрисидаги можаролар давом этиб келаётган 20 йил ичидаги энг катта забастовкадир. Забастовка натижасида министрликлар ҳамда ҳукумат идораларидан кўпчилигининг иши тўхтаб қолди.

АВСТРИЯ

ВЕНА. «Ди прессе» газетаси хабар беради. 1965 йилда Австриядаги забастовка ҳаракатида 146 мингдан кўпроқ киши қатнашган эди. Барча забастовкаларнинг 97,1 процентида касаба союзлари иштирок қилди.

ЛИВАН

БАЙРУТ. Америка—Ливан аралаш компанияси—«Формост» компанияси ишчиларининг забастовкаси қарийб бир ойдан буён давом этмоқда. Ишчилар Америка маъмуриятининг ўзбошимчалигига қарши норозилик билдирмоқдалар. Улар меҳнат шароитини яхшилашни, иш ҳақини оширишни талаб қилмоқдалар. Акцияларнинг кўпчилигини эгаллаб олган ана шу компаниядаги америкаликлар Ливан ишчиларининг талабларини қондиришдан бош тортмоқдалар. Улар, деб ёзади «Дейли стар» газетаси, Ливан ишчилари ўз талабларини бундан буён ҳам қуллаб-қувватлайдиган бўлсалар, ливанлик ишчиларнинг ҳаммаси ишдан бўшатилади, деб таҳдид қилмоқдалар. Компаниянинг америкалик маъмур меҳнат ҳақидаги маҳаллий қонунни бузиб, забастовкани «қонунга хилоф» деб эълон қилди ва иш ташлаган ишчиларга иш ҳақи тўланмайди, деди.

(ТАСС).

Вьетнам Демократик Республикаси. Бактхай вилоятининг миллий озчиликни ташкил этадиган аҳоли районларида оғир уруш шароитларида ҳам ўқиш бир зум тўхтамаяпти. Суратда: Доан Кет қишлоғида машғулот пайти.

ВИА—ТАСС фотоси.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республиканинг айрим районларида ҳаво булутли бўлади. Жануб томонда деярли ёғингарчилик бўлмайди. Шарқ томондан секундига 3-4 метр тезликда шамол эсиб туради. Ҳарорат 15-20, жанубда 23 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб турса ҳам ёғингарчилик бўлмайди, кечаси 2-4, кундузи 18-20 даража иссиқ бўлади.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

МЕҲНАТКАШ МАЙМУН

Рикки лақабли маймун эрталаб туриб ҳўл латта билан хонани артиб чиқади. Сўнг сув айғири ва оҳуларга бериш учун сабзи, ўт майдалайди.

— Рикки,— дейди дрессировкачи (ҳайвонларни ром қилувчи) Степан Исакин,— жуда меҳнаткаш. Ўзига топширилган ишни жуда тез, пухта бажаради.

Яқинда ғалати бир воқеа бўлди: Рикки саҳнага чиқиш учун навбат кутиб турарди. Майдончада сув айғирлари «ўйин» кўрсатишаётган эди. Шу пайт айғирларнинг эҳтиётсизлиги билан сабзи бўлаклари сочилиб кетди. Сув айғирларининг «кўполлиги ва уқувсизлигидан» жаҳли чиққан Рикки югуриб бориб супургини қўлига олдида, сабзиларни йиғиштира бошлади. Залдаги томошабинлар маймуннинг бу ҳаракати илгаридан машқ қилиб ўргатилган, деб ўйладилар. Аслида эса бу тарбиянинг натижаси эди. Рикки ҳаммавақт ўзи турган жойда тартиб, интизом бўлишига ўрганиб қолган.

«ТРУД»дан.

ЖИРАФ—АРТИСТ

Жираф (Заррафа)лар ниҳоятда ҳуркадиган ҳайвон. Уларни шу пайтгача бирор киши ҳам минишга ўргатолмаган. Лекин Амстердам шаҳридаги зоология боғида туғилган Лаки лақабли зарафа қўлга жуда тез ўрганди. У ҳатто телефильмни суратга олишда «артист»лик ҳам қилди. Ҳозир Лаки циркда туя, айғир ва бошқа ҳайвонлар билан бирга ўйнамоқда.

«ВОКРУГ СВЕТА»дан.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25—Музикали драмалардан парчалар, 9.30 — Арфа учун пьесалар, 9.45 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун (тож.), 10.10—Чет эл куйлари, 10.30—Концерт, 10.55—Медицина темасида (суҳбат), 11.10 — «Омма ўртасида сиёсий билимлар даражасини кучайтирайлик», 11.25 — СССР халқларининг қўшиқ ва рақслари, 12.15—Спорт (рус.), 12.30 — Замонавий халқ қўшиқлари, 13.30 — Фортепьяно пьесалари, 16.15—Концерт (студент ва ёшлар талабига мувофиқ), 17.20—Уйғур куйлари, 18.10 — Романслар, 18.30 — Композитор Т. Содиқов асарлари, 19.20—Озарбайжон куйлари, 20.00 «Октябрь» радиостанцияси, 20.30—Мақомлардан парчалар, 21.20 — «Карвон келади» (адабий-музикали радиокомпозиция), 22.00—Дунё воқеалари, 22.10 — Ш. Рашидов, «Икки дил достони» (радиопостановка).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.00 — **Комсомолдан ўрнак ол** (мактаб ўқувчилари учун), 17.35 — **Телевизион янгиликлар,** 17.55 — **Комсомол, туғилган кунинг билан** («Ёшлик» студияси), 19.20 — **Ота-оналар университети.**

Рус тилида: 20.00 — **Усмирлар йўли** (ҳужжатли фильм), 20.10 — Телевизион янгиликлар.

20.25 — **Эртаги кун программаси.**

20.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00—**Кинофильмлар** (болалар учун), 17.35 — **Ҳаммага тааллуқли иш,** 17.55 — **Синовчи** (ҳужжатли фильм), 18.15 — **Композитор Анатолий Новиков** (туғилган кунининг 70 йиллиги олдидан), 18.55 — **Тошкент янгиликлари,** 19.05 — **Тунги навбатчилик** (телеспектакль).

Ўзбек тилида: 20.35 — **Музикали викторина** (мактаб ўқувчилари учун), 21.05 — **Замондош** (телеочерк), 21.20 — **Тошкент янгиликлари,** 21.30—**825 йиллик умр** (адабий эшиттириш), 21.55 — **Шарқ куйлари,** 22.35—**Алдар кўса** (кинокомедия).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 29/X да **Дилором,** 30/X да **Франческа да Римини.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29/X да **Қирол Лир,** 30/X да кундуз **Алишер Навоий,** кечқурун **Парвона.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/X да **Гули сиёҳ,** 30/X да **Ўғил уйлантириш.**

1967 йил январь ойидан «ОГОНЁК» ЖУРНАЛИ ТИПИДА ОЙЛИК, ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ, АДАБИЙ-БАДИИЙ, БЕЗАКЛИ

„Гулистон“

ЖУРНАЛИ

ўзбек тилида

ЧИҚА БОШЛАЙДИ

Обуна баҳоси: 1 йилга — 3 сўм 60 тийин, 6 ойга — 1 сўм 80 тийин 3 ойга — 90 тийин.

Журналга обуна «Союзпечать» бўлимлари ва агентликларида, алоқа бўлимларида, шунингдек корхона ва ўқув юртларидаги жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан қабул қилинади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Бирлашган нашриёти.

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Союзпечать» каталогларида кўрсатилган

чет эл газета ва журналларига

1967 йил учун

ОБУНА ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТАДИ

Обуна 1 ноябргача «Союзпечать» бўлимлари ва агентликларида, алоқа узеллари ва бўлимларида, шунингдек иш ва ўқиш жойидаги жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан қабул қилинади.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг «Союзпечать» бошқармаси.

«БАШСАНТЕХМОНТАЖ» ТРЕСТИНИНГ ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ ПОЕЗДИГА

сантехника слесарлари, газоэлектросваркачилар, ёрдамчи ишчилар

КЕРАК

Шунингдек Новосибирск ва Новокузнецк шаҳарларидаги профтехника билим юртларида **сантехниклар тайёрлаш учун** 8, 11-синф ҳажмида маълумотли эркаклар 18 ёшдан тортиб

ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиш муддати — 2 ярим ой. Кейин улар Тошкент шаҳрига қайтиб ишлайдилар.

Қабул қилинганлар йўл харажатини тўламайди, ётоқ ва стипендия билан таъмин қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Қатортол кўчаси, «Россия» шаҳарчаси. Телефон 7-27-55.

Союзпечать

Гражданлар диққатига!

МАРКАЗИЙ РЕСПУБЛИКА, ОБЛАСТЬ, ШАҲАР, РАЙОН

газета ва журналларига

ОБУНА ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТАДИ

Обуна «Союзпечать» бўлимлари ва агентликларида, алоқа узеллари ва бўлимларида, шунингдек иш ва ўқиш жойидаги жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан чекланмаган ҳолда қабул қилинади.

Газета ва журналларга ўз вақтида ёзилинг!

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг «Союзпечать» бошқармаси.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши—В33469, В37221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик—В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ 248. ИНДЕКС 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р. 08863.